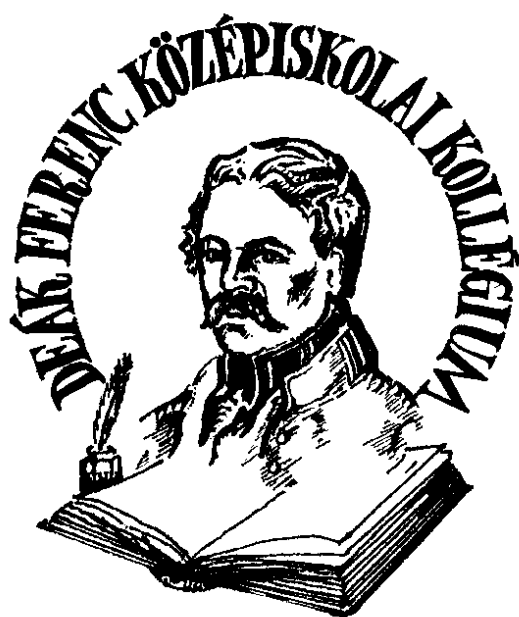

**A DEÁK FERENC
KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

**I.
2020.**

**Deák Ferenc Középiskolai Kollégium
Székhely: 1143. Budapest, Tábornok utca 22.**

Tel: 1/606-7250

e-mail: titkarsag.dfk@gmail.com

web: www.deak-koll.sulinet.hu

Tartalom

1. Bevezetés.....	4
1.1 Eljárási rend.....	4
2. HELYZETFELTÁRÁS, ÉRTÉKELÉS.....	4
2.1 Fenntartói, működtetői környezet	5
A kollégium fenntartója a KLIK Közép-Pesti Tankerülete (1149 Budapest, Mogoródi út 21.). A kollégium igazgatója a jogszabályban meghatározott területeken az intézmény egyszemélyi felelős vezetője.....	5
2.2 Jogszabályi környezet.....	5
2.3 Társadalmi környezet.....	6
A főváros adta kulturális környezet minden lehetőségét (színházak, múzeumok, kiállítótermek, és egyéb közintézmények) igyekszik a kollégium bevonni a pedagógiai program megvalósításának körébe.	6
2.4 Tárgyi feltételek.....	6
2.5 Személyi feltételek.....	7
2.6 A tanuló összetétel.....	8
2.7 Az intézményi közösségek jog-érvényesítő rendszere.....	9
2.8 Külső kapcsolatok.....	10
2.9 Az ellenőrzési, értékelési rendszer.....	11
3. INTÉZMÉNYFILOZÓFIA, ÉRTÉKREND, JÖVŐKÉP.....	14
4. ALAPELVEK.....	15
5. FEJLESZTÉSI TERV.....	16
5.1 Vezetői feladatok	16
5.2 Tanulókról való gondoskodás	17
5.2.1 Különleges feladatok	17
5.2.2 Konfliktus- és agressziókezelés	18
5.2.3 A tanulók személyiségének fejlődése	18
5.3 Pedagógiai feladatok.....	19
5.3.1 Általános feladatok	19
5.3.2. Pedagógiai munkát kiegészítő feladatok	20
5.3.2.1 Nevelőtanári konzultáció.....	20
5.3.2.2 Esetmegbeszélés.....	21
5.3.3 A pedagógiai munka a kompetenciák fejlesztése területén.....	21
5.3.3.1 A hatékony önálló tanulás, mint kulcskompetencia.....	23
5.3.3.2 Idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia.....	23
5.3.3.4 A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése.....	24
5.3.3.5 Tanulói Önkormányzat működése, közösségi élet.....	25
5.3.3.6 Egészséges és kulturált életmódra nevelés.....	25
5.3.3.7 Környezettudatos magatartásra nevelés (természettudományos kompetencia).....	26
5.3.3.8 Önismeret, önfejlesztés	26
5.3.3.9 Korszerű világnépek kialakítására való nevelés	27
5.3.3.10 Az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség, mint kulcskompetencia fejlesztése. .	27
5.3.3.11 Digitális kompetencia fejlesztése	28
5.3.3.12 Matematikai kompetencia fejlesztése	28
5.3.3.13 Magyarság, nemzetiségi lét, európaiság.....	28
5.3.3.14 Nemzeti, etnikai kisebbségi kulturális és anyanyelvi kommunikáció kompetenciának nevelése	29
5.3.3.15 Drogprevenció	29
5.3.3.16 Ifjúságvédelem	31
5.3.3.16.1 A kollégiumi szociálpedagógus szerepe a nevelőtestületben	32
5.3.3.17 Tehetséggondozás, érettségi-felvételi előkészítő	33
5.3.3.18 Hagyományőrzés és ápolás	33

5.3.4 A pedagógiai munka dokumentumai	33
5.3.5. A pedagógiai munka megvalósulásának terei	34
5.3.6 A pedagógiai túlmunka	34
6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE	34
6.1 A fejlesztőpedagógiai munka.....	34
6.2 A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók fejlesztése	35
6.5 A tanulásban akadályozott gyerekek integrációja a kollégiumban	37

1. Bevezetés

Az alábbiakban közreadjuk a Deák Ferenc Középiskolai Kollégium pedagógiai programját. A nevelőtestület alkotó együttműködésével készült anyag meghatározza az intézményben folyó nevelőmunka sajátosságait és hosszú távú céljait. Megjelöli azokat az értékeket, amelyek alapját képezik az ideális nevelői attitűdnek.

Az általános kollégiumi értékrenden kívül bemutatja az intézmény speciális jellemzőit, a pedagógiai tevékenység legfontosabb feladatait, valamint a diákokkal szemben támasztott követelményrendszert. A program egyben irányadó a szakmai munka tervezésekor, hiszen meghatározó szerepet játszik az éves intézményi és csoportmunkaterv elkészítésénél és értékelésénél.

1.1 Eljárási rend

A pedagógiai programot az intézmény igazgatója készíti, a nevelőtestület tagjainak bevonásával. A tanulói önkormányzat gyakorolja véleményezési jogát. Ezt követően a nevelőtestület az elkészített programról egyetértési jogát gyakorolja, és az igazgató hagyja jóvá rendkívüli tantestületi értekezletet követően.

2. HELYZETFELTÁRÁS, ÉRTÉKELÉS

A nagy múltú Deák Ferenc Középiskolai Kollégium az EMMI és a KLIK döntése alapján 2014.szeptember 1-től új székhelyén, a XIV. kerület Tábornok utca 22. szám alatt működik. A 200 fős koeducált kollégium 72 leány és 128 fiú befogadására alkalmas. A diákok elhelyezése négyágyas szobákban történik, az épületben vezetékes és kábel nélküli wi-fi található.

Az 1995/96-os tanévtől fogadunk sajátos nevelési igényű tanulókat is, napjainkra a kollégium egyik fő profilja a tanulási nehézségekkel vagy zavarral rendelkező fiatalok megsegítése, fejlesztése, pályaorientációs támogatása. A diszlexiás, diszkalkúliás és diszgráfiás, valamint tanulásban akadályozott (F70-es) fiatalokat részlegesen integráltan neveljük, oktatjuk a tanulásban nem akadályozott fiatalokkal együtt. A kollégium tanulássegítő tevékenységében részt vesznek a lakócsoportokat vezető közismereti, szaktárgyi végzettséggel rendelkező pedagógusok. Az SNI-s és BTMN-es tanulókat fejlesztőpedagógusok illetve gyógypedagógus kollégák segítik.

Az elmúlt évek tapasztalata, hogy egyre nagyobb számban kerülnek az intézménybe olyan gyermekek, fiatalok, akik valamilyen módon már kapcsolatba kerültek a gyermekvédelmi rendszerrel, családi helyzetük nem kielégítő, vagy éppen nem áll mögöttük semmilyen támogató környezet. Olyan diákunk is egyre több akad, akik akár szociális helyzetük, akár magatartási vagy beilleszkedési nehézségeik miatt már több iskola- vagy éppen kollégiumváltáson túl vannak. Intézményünk célja, hogy ezeket a fiatalokat a végsőkig megtartsuk a rendszerben, és az egyéni bánásmód alkalmazásával hozzásegítsük őket a konstruktív életvezetéshez, eredményes pályaválasztáshoz. Ebben a munkában kulcsszerepe van a kollégium szociálpedagógusának, aki napi szinten tart kapcsolatot az érintett tanulókkal és a velük dolgozó pedagógusokkal.

A 2018-2019-es tanévtől kezdve szoros együttműködésben állunk a Van helyed! Alapítvánnyal, akik számára szintén alapvető feladat a hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi felzárkóztatása és integrációja. Az Alapítvány Stúdió+ programja helyet kapott az épületben, és részben saját program szerint, a kollégiumi alapprogrammal és az intézmény pedagógiai programjával összhangban működik. Célunk a jövőre nézve, hogy a két intézmény közötti együttműködést még szorosabbra fűzzük, és jó gyakorlatot, modellt nyújtsunk a hasonló jellegű integrációhoz.

2.1 Fenntartói, működtetői környezet

A kollégium önálló jogi személy, önálló költségvetési intézmény. Alapítója és jelenlegi működtetője Budapest Főváros Önkormányzata (Budapest V. Városház u. 9-11.), felügyeleti szerve Budapest Főváros Közgyűlése (Budapest V. Városház u. 9-11.)

A kollégium fenntartója a KLIK Közép-Pesti Tankerülete (1149 Budapest, Mogyoródi út 21.).

A kollégium igazgatója a jogszabályban meghatározott területeken az intézmény egyszemélyi felelős vezetője.

2.2 Jogszabályi környezet

A pedagógiai program a következő jogszabályok figyelembe vételével készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről,
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról,
- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról,
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről,
- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról,
- a NAT által megfogalmazott feladatok, értékek, fejlesztési területek, nevelési célok és műveltségi területek tartalma,
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről,

- a fővárosra vonatkozó, formálódó feladat-ellátási, intézményhálózat működtetési és köznevelés-fejlesztési terv.

A foglalkozások kerettantervének követelményei nemcsak a diákok számára határoznak meg elvárásokat, hanem fokozott követelményeket jelent a nevelőtanári munkában is.

2.3 Társadalmi környezet

Az Európai Unióhoz történt csatlakozás, a gazdasági világválság, az országban tapasztalható társadalmi, politikai, gazdasági változások hatással vannak tanulóink gondolkodásmódjára, életére, életvitelére.

Törekednünk kell arra, hogy diákjaink a kollégiumban eltöltött évek alatt megismerjék a közvetlen és a tágabb környezetükben történt változásokat. Képesek legyenek alkalmazkodni a kihívásokra, melyek egész életükre kihatással vannak, lesznek. Fontos, hogy kialakuljon bennük a társadalmi érzékenység, mely által a nehéz helyzetben lévő embertársaikhoz szolidárisan, empatikusan viszonyulnak.

Olyan általános és szakmai ismeretekkel, magatartásnormákkal kell rendelkezniük, melyek a munkaerőpiacon is hasznosíthatók. Nemcsak egy újszerű munkaerőpiac elvárásainak, de ezzel összefüggésben az információs társadalom kihívásainak is meg kell felelniük.

A főváros adta kulturális környezet minden lehetőségét (színházak, múzeumok, kiállítótermek, és egyéb közintézmények) igyekszik a kollégium bevonni a pedagógiai program megvalósításának körébe.

2.4 Tárgyi feltételek

2014 nyarán a Kollégiumok Gazdasági Szervezete az általunk tett javaslatok alapján, egyeztetve a KLIK Fővárosi Szakképzésének vezetésével, épületünkben a pedagógiai tevékenységünkhöz szükséges átalakításokat, korszerűsítéseket elvégezte.

A háromszintes épület hotel részének többsége (egy hatágyas, többi négyágyas) szobák részben felújítottan, a vizesblokkok, az emeleti konyhák, a villany- ill. vízvezetékrendszer felújítása megtörtént.

Kollégiumpedagógusaink részére az éjszakai ügyeletek ellátására fürdőszobás pihenőhelyiségek állnak rendelkezésre.

Emeletenként 72-64-64 tanuló helyezhető el. Pedagógusaink részére szintenként egy nevelőtanári kabinet áll rendelkezésre.

A tanulássegítő tevékenységet tágas, világos tanulószobákban lehet tartani. Szociálpedagógusunk a második emeleten, korábban tanulószobaként használt munkaszobában dolgozik, ahol lehetőség van egyéni és csoportos programok megtartására is.

A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő- ill. gyógypedagógiai ellátásához szükséges munkaszobákat az első emeleten alakítottuk ki. A földszinten kapott helyet a könyvtár, a klub ill. gazdasági iroda, ápolónői szoba, betegszobák és a vezetés részére kialakított titkárság, igazgatóhelyettesi és igazgatói iroda.

Az alagsorban lévő pincerendszerből három kisebb helyiséget tudtunk diákjaink részére sportolásra kialakítani, egy tornaszobát, és két konditermet, fiúknak és lányoknak egyaránt. A többi helyiség raktárként, illetve műhelyként működik.

2. 5 Személyi feltételek

Nyolc lakócsoportunk élén nyolc pedagógusunk egyetemi, illetve egy főiskolai végzettséggel rendelkezik. A sajátos nevelési igényű tanulók szakszerű pedagógiai ellátásához egy gyógypedagógus és két fejlesztőpedagógus kollégánk van. Ők a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók képességkompenzációjával és a tanulásban akadályozott fiatalok tanórára történő felkészítésével, illetve egyéni fejlesztésével foglalkoznak.

Szociálpedagógus végzi az ifjúságvédelmi, drogkoordinátori tevékenységet.

Az igazgató munkáját segíti egy általános igazgatóhelyettes, aki munkaköri leírásának megfelelően önállóan végzi munkáját. A munkaközösség-vezetők olyan, elsősorban koordinátori feladatokat lát el, melyekkel mint középszintű vezető, a mindennapi feladatok elvégzésében támogatja a pedagógusokat. Az igazgató döntéseinek előkészítésében aktívan részt vesznek: az igazgatóhelyettes, munkaközösség-vezető, nevelőtestület és a tanulói önkormányzat.

Több teret biztosítunk a nevelőtestület számára, mely a kiemelkedően magas színvonalú kollégiumpedagógiai tevékenységet szolgálja. Ezek az intézményi demokrácia alapkövei: nevelőtanári konzultáció, esetmegbeszélő, igény szerint fókusz- ill. innovációs munkacsoport működtetése.

Heti rendszerességgel tartunk vezetőségi értekezletet. 2017 januárjától havonta egy alkalommal a kollégium technikai, műszaki vezetőjét, a gondnokot is bevonjuk a megbeszélésekbe.

A vezetőségi értekezleteken készítjük elő a tanévi, félévi, ill. havi feladatok kijelölését, illetve napirendre kerülnek a stratégiai fontosságú ügyek megtárgyalásai is. Témához kapcsolódóan, eseti jelleggel meghívjuk a tanulói önkormányzat képviselőjét.

A pedagógiai munka értékelésének rendszerét a belső ellenőrzési csoport által készített és a nevelőtestület által elfogadott folyamattal végezzük el.

2.6 A tanulói összetétel

Diákjaink középiskolai tanulók, a szülők többségének célja az érettségi vagy egy szakma megszerzetése gyermekével. A középiskolai tanulmányok elkezdése mellett a serdülő gyermek egy olyan közösségbe kerül, ahol megtanulhatja a legfontosabb együttélési szabályokat. 14-25 éves tanulóink az ország különböző pontjairól, kisebb hányaduk a határainkon túlról érkezik a kollégiumba.

Tanulói létszámunkhoz képest igen sok olyan tanulónk van, akik hátrányos helyzetű, leszakadó társadalmi rétegekből kerülnek ki. Taníttatásuk a családnak nagy megterhelést jelent. A kollégium megteremti az esélyt számukra, hogy a szüleikénél magasabb egzisztenciát teremthessenek maguknak. A sajátos nevelési igényű, BTMN-es tanulók nevelése-oktatása nemcsak tanítási ill. esélyteremtési feladatot jelent számunkra, hanem megköveteli az egyéni bánásmód elvének alkalmazását.

A tanulók iskolai megoszlása meghatározza a kollégium pedagógiai szerkezetét is. A speciális feladatok ellátására négy nagy területen történik a nevelés-oktatás (érettségi vizsgával záruló hagyományos középfokú képzésben résztvevők, szakmunkás vizsgával záruló hagyományos középfokú képzésben résztvevők, művészeti- vagy sportoktatásban résztvevők, érettségi utáni szakképzésben tanulók). Ez nem azt jelenti, hogy szegregáltan dolgozunk, éppen ellenkezőleg: a nevelés-oktatás folyamatait egységként kezeljük, s integrációs munkánk központi kérdésévé tesszük. A specifikumok figyelembe vételével a tanulássegítő tevékenység hatékony szervezését és működtetését teszi lehetővé a speciális pedagógiai munka.

A tanulássegítő tevékenységünk differenciált, egyénre szabott, a közösségi és lakócsoporthoz tartozó tevékenységek teljes integrációban történnek. Arra törekszünk, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, tanulásban akadályozottság, beilleszkedési-, tanulási- és magatartási problémával rendelkezők, mozgássérült tanulók) a tipikus fejlődésmentű tanulókkal együtt éljenek, együtt szerveződjön mindennapjuk. Az eltérő tanrendű iskolákban tanuló, illetve szakmát tanuló fiatalok számára igény szerint a hagyományos szilenciumi rendszertől eltérő, egyéni tanulási/foglalkozási rendet alakítunk ki annak érdekében, hogy mindenki számára minőségi, a személyes előmenetelét és fejlődését elősegítő időt biztosíthassunk.

Kiemelt célunk: a sajátos nevelési igényű tanulók felzárkóztatásáról, életvitelük elősegítéséről való gondoskodás. A hátránykompenzáció kiemelt feladatot jelent kollégiumpedagógiai tevékenységünkben.

Olyan társadalmi modellt nyújtunk diákjaink részére, melyben az együttélés, a bármilyen másság elfogadása természetes velejárója az életnek.

A részképesség-zavarok körébe az iskolai teljesítmények - elsősorban az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) – elsajátításának nehézségei, a képességek deficitje, valamint az általuk kiváltott, következménye magatartási és /vagy tanulási zavarok komplex tünet-együttese tartozik.

Fiataljaink nagy része az általános iskolai sikertelenségük miatt sok esetben alacsony önértékeléssel, önbizalomhiánnyal kerülnek hozzánk. Tanulási nehézségeik, impulzivitásuk különlegesen érzékeny, türelmes bánásmódot és fejlesztőpedagógiai tevékenységet igényel. Részképességeikben elmaradnak társaik fejlettségétől. A középiskolát csak a különleges kollégiumpedagógiai program útján tudják elvégezni. E nélkül menthetetlenül leszakadnának.

Az élet más területén szorgalmasabbak, motiváltabbak lehetnek társaiknál. A kollégiumba kerülésük szinte megváltás számukra, szabadulás az általános iskolában összeszedett stigmáktól. Olyan emberi értékeik kerülnek felszínre, amelyek eddig nem voltak „osztályozhatók”, de igen értékesek, a többiek számára is példaértékűek. Célunk, hogy sikerorientált fiatalokká váljanak.

Az érettségi utáni középiskolai képzésben részt vevő tanulóink napi-és házirendje alkalmazkodik életritmusukhoz. Ezzel együtt fontos kollégiumi feladat közösségi nevelésük, és esetenként pályaaorientációjuk segítése. Szükség esetén a 13-14. évfolyamos fiatalok is részt vehetnek a fejlesztőpedagógiai tevékenységben. Sajátos nevelési igényű mivoltuk nem szűnik meg az érettségi, vagy szakmunkásvizsga után, „csak” életkoruknak megfelelő bánásmódot igényelnek!

2.7 Az intézményi közösségek jog-érvényesítő rendszere

Korábban már szó esett a tanulói önkormányzatról, melynek tagjait a lakócsoportok delegálják. A röviden csak TÖNK-nek hívott önkormányzat rendszeres ülésein a diákokat érintő kérdéseket, valamint a szabadidős programok szervezési tennivalóit beszéljük meg a küldöttek. Vezetőjük részt vesz a vezetőség, illetve a nevelőtestület azon megbeszélésein, amelyek a tanulók életét közvetlenül érintik.

A tanulói önkormányzat tagjai bármikor fordulhatnak a vezetőséghez észrevételeikkel, javaslataikkal.

A diákok szívesen vesznek részt a kollégiumi események szervezésében. Népszerűek a szakköri, sportköri, diákszínpad, illetve ünnepekhez kötődő szabadidős programok, melyeket a tanulók igényeihez igazítva indítunk minden tanévben. A kollégiumi TÖNK az egyik fontos mozgatórugója a kollégium kulturális életének. A tanév eleji gólyatábor szinte teljesen az ő szervezésükben zajlik. A diákok között többnyire egymás segítése, a jó diáklétkör tapasztalható, pedagógiai munkánkban is fontos szerepe van annak, hogy a kortársak segítő magatartását, az egymást támogató attitűdöt minél inkább kialakítsuk.

A tanulók együttélését segítő készülnek a házirend figyelembevételével „emeletalkotmányok”. Ezek olyan megállapodásokon alapulnak, melyeket a tanulók fogalmaznak meg olyan tartalommal, hogy miképpen tudnak úgy együtt élni egy-egy emeleten, hogy többségük számára az elfogadható legyen. Alapvetően tartalmazzák ezek az alkotmányok az egymás elfogadását, a tanuláshoz, lakhatáshoz, pihenéshez való jogot.

2.8 Külső kapcsolatok

A szülőkkel való kapcsolattartás pedagógiai munkánk fontos része. Valljuk, hogy a tanulók érdekében közös a felelősségvállalásunk. Évente szülői értekezletet tartunk, továbbá fogadóórákat egyéni egyeztetés alapján.

A szülők részére tanévenként több írásos tájékoztató készül gyermekük kollégiumi teljesítményéről, a közösségben végzett munkájáról, tanulmányi eredményéről. Rendszeres a nevelőtanárok személyes, elektronikus és telefonos kapcsolata is a szülőkkel.

Folyamatos kapcsolatban állunk a gyermekvédelmi intézményrendszer képviselőivel is (családsegítők, gyámok), ebben a nevelőtanárok mellett nagy szerepet vállal a kollégium szociálpedagógusa is.

Lényeges, hogy szülői igény esetén kollégiumi szék hozható létre.

Az iskolákkal való kapcsolattartás több szinten történik. Azokkal az iskolákkal, ahová jelentős számú tanulónk jár, igazgatói és nevelőtanári szinten is rendszeres a kapcsolat. Évente egy-egy alkalommal megbeszéljük a fontosabb kérdéseket a törzsiskolák igazgatóival, vezetőségével, a kollégium jelentős eseményeire pedig az igazgatók szintén meghívást kapnak.

A lakócsoport-vezető tanárok elsősorban az osztályfőnökökkel és a nehézséget okozó tantárgyak szakos tanáraival tartják a kapcsolatot. Problémák esetén (gyenge képesség, rossz családi háttér, betegség, hiányzás) a kapcsolat szinte napi, heti információcserét jelent. A nevelőtanárok félévenként összegzik a diákok tanulmányi eredményeit, s ehhez is elengedhetetlen az adott iskola megkeresése. Szakmai fejlődésünk érdekében kapcsolatot alakítottunk ki az ELTE Bölcsészettudományi Karával, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Karával, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karával, illetve az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel, ahonnan már több éve fogadjuk a hallgatókat külső szakmai gyakorlat teljesítésére. A Zuglói Család- és Gyermejjóléti Központtal, valamint szükség esetén az országban bárhol működő gyermejjóléti vagy családsegítő központokkal is kapcsolatban állunk.

Fontos szakmai partnerünk a korábban már említett Van helyed! Alapítvány, ahol mind a szakmai vezetővel, mind a gyerekekkel foglalkozó patrónusokkal együttműködik a vezetőség és a nevelőtestület.

Kétévenként országos szakmai konferenciákat, esetenként workshopokat szervezünk egy-egy témakör kiemelt megbeszélése érdekében. E rendezvényekre a szakma specialistáit kérjük fel előadóknak, résztvevőknek.

A kollégium sokrétű szabadidős tevékenységi rendszeréből adódik, hogy nagyon sok közművelődési feladatot ellátó intézménnyel van jó, évekre visszanyúló együttműködésünk.

Szükség esetén nevelési tanácsadók, gyermejjóléti szolgálatok segítségét is igénybe vesszük.

2.9 Az ellenőrzési, értékelési rendszer

A tanulók tanulmányi munkáját és a szobák tisztaságát naponta ellenőrizzük. Hasznos pedagógiai eszköznek tekintjük a rendszeres visszacsatolást a diákok számára. A vezetőség félévenként kér összegzést a kollégisták iskolai előmeneteléről. Ezt a dokumentumot a lakócsoport-vezető elküldi a szülőknek is, továbbá naponta ellenőrzi a szilenciumon lévőket és a szobában tanulókat.

Valamennyi diákkal egyéni célkitűző interjút készít év elején a lakócsoport nevelőtanára. Félévkor és tanév végén visszatérnek az abban rögzítettekhez, a célok, célkitűzések megvalósulását elemzik. Ezeknek a beszélgetéseknek fontos eleme a tanuló önreflexiója, ezzel is segíteni kívánjuk a reális énkép kialakulását. Elvárás, hogy az intézményben a tanulók teljesítményének értékelése, három havonta a törvényi előírások, a pedagógiai programban megfogalmazottak alapján egyedi és fejlesztésközpontú legyen. 2015-ben az értékelési rendszer felülvizsgálatát elvégeztük, és 2016 szeptember 1-től bevezetésre került a módosított tanulói értékelési rendszer, melynek szempontjai az alábbiak:

A tanulók értékelési rendszere a Deák Ferenc Középiskolai Kollégiumban

NÉV:

SZILENCIUM	soha/nem	néha	gyakran	mindig/igen	megjegyzés
A kötelező szilenciumokon részt vesz.					
A szilenciumon pontosan, felszerelésével együtt jelenik meg.					
A szilenciumon aktívan vesz részt.					
Igénybe veszi a tanárok tanulást támogató tevékenységét.					
A tanulásban motivált.					
A tanúláshoz igénybe veszi a könyvtárat és az infokommunikációs technológiát.					
A tanulási és pályaválasztási céljai reálisak.					
ALAPPROGRAM, SZAKKÖRÖK					
A havi alapprogrami kötelezettségét teljesíti.					
Az alapprogrami tevékenységben aktív, kezdeményező.					
A meglévő alapprogrami hiányzásait pótolja.					
Az általa választott szakkörön részt vesz.					
A kollégium kulturális- és sportéletében részt vesz.					
EGYÜTTÉLÉS, NORMARENDSZER					
A tanuló a lakószobában a saját életterét rendben, tisztán					

tartja.					
A tanuló részt vesz a szoba közösen használt területeinek tisztán tartásában.					
A tanuló részt vesz a kollégium közösen használt helyiségeinek rendben tartásában.					
A tanuló az iskolába időben, felszereléssel elindul.					
Kimenőkönyve, kártyája van, használja.					
Kimenő idejét betartja.					
Társai pihenéshez való jogát tiszteletben tartja.					
A Házirendet és egyéb megállapodásokat betartja.					

Személyes higiéné:

Közösségi aktivitás:

Viselkedés a társakkal, dolgozókkal:

Fejlesztői értékelés:

Az intézménynek 1995-től van ellenőrzési terve, melynek része a nevelőtanári tevékenység rendszeres vizsgálata. A pedagógiai vizsgálatok szempontjai:

- A csoport helye a kollégiumban
- Mennyire sikerült a csoportnak megtalálnia helyét, szerepét, milyen a csoport megtartó ereje?
- Elsősöknél a beilleszkedés problémái
- Tanulmányi munka eredményessége
- Hospitálás
- Szabadidős tevékenység
- A csoport tanulói önkormányzatának működése
- Rend, tisztaság
- Tanár-diák, diák-diák viszony
- Nevelőtanári óra, napindító lakócsoporthoz foglalkozás
- Szakkörök szervezése, megtartása
- Külső programokon való részvétel

A pedagógiai vizsgálatokat az igazgató és helyettese végzik. A vizsgálat lezárása után értékelésre kerül sor.

A pedagógusok munkáját értékelő „cél-, feladat-, visszajelző, majd ismételt visszajelző-célmeghatározó” interjúsorozatok révén továbbra is végezzük, a BECS által készített értékelési rendszerrel együtt. Ez a jellegében, módszerében új típusú értékelési mód egyénre szabott, emberközpontúbb, mint a korábbiak voltak. A pedagógusok bevonása az értékelésbe az önértékelés és a vezető által végzett tevékenység közelítését is jelenti.

A pedagógiai munka értékelését a BECS megfelelő szabályzata alapján végezzük.

2013. szeptember 1-től alkalmazzuk a pedagógus életpályamodellhez kapcsolódó új értékelési rendszert.

3. INTÉZMÉNYFILOZÓFIA, ÉRTÉKREND, JÖVŐKÉP

Az intézmény működési filozófiája, hogy valamennyi tanulónak megteremtjük a lehetőséget ahhoz, hogy az általa kitűzött célokat elérje. Pedagógiai tevékenységünket az egyéni bánásmód elve határozza meg. Ennek lényege, hogy a tanulókat igyekszünk nem egységes kritériumrendszerek vagy sablonok alapján értékelni, hanem mindenkit a saját történetének, múltjának, háttérének és sajátosságainak kontextusában közelítünk meg. Olyan tanulási utakat, egyéni megállapodásokat választunk és kötünk meg a diákokkal közösen, melyek egyrészt betarthatók a számukra és biztosítják a sikerek elérését, másrészt melyek összeegyeztethetők az intézmény házirendjével és pedagógiai programjával. Ez különösen fontos a magatartási-, tanulási- és beilleszkedési nehézségekkel küzdő, deviáns, más intézményekből már kibukott tanulók számára, akiknek talán a

kollégium jelenti az utolsó lehetőséget a konstruktív életvezetés kialakításához. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni és az összes diákunknak közvetíteni, hogy minden ember más és más, és mindenkinek meg kell teremteni a lehetőséget és a feltételeket arra, hogy a lehető legjobbat hozza ki önmagából és a leginkább kiteljesítse képességeit. Minden tanulóval készül célkitűző interjú, illetve akiről a nevelőtanárról úgy ítéli meg, egyéni fejlesztési terv, melynek tanév közbeni újbóli értékelése lehetőséget biztosít az esetleges korrekciókra.

A kollégium megfelel a XXI. századi szakmai kihívásoknak: biztosítja az esélyegyenlőséget a leszakadó rétegek számára, igyekszik integrálni a sajátos nevelési igényű gyerekeket, fiatalokat, valamint törekszik a diákok pozitív énképének kialakítására és megszilárdítására.

Célunk az elmúlt időszak pozitív folyamatainak továbbvitele és stabilizációja. A kollégiumpedagógus legfontosabb feladata, hogy biztosságot, segítséget adjon diákjainak a tanuláshoz. Képességeik, műveltségük, jellemük alakulását úgy segítse, hogy átérezzék az önfejlesztés, valamint a közösségbe tartozás fontosságát.

Olyan kollégiumot vizionálunk, ahol a ránk bízott gyerekek, fiatalok kulturált környezetben élnek, ahonnan olyan életmódmintát és emberközpontú szemléletet visznek magukkal, melynek segítségével alapvetően jobb, élhetőbb világot teremthetnek maguknak és környezetüknek. Diákjaink így válhatnak majd igazán értékteremtő tagjaivá a társadalomnak.

Jövőképünk egy olyan kollégiumot körvonalaz, amelyben a diákok és az ott dolgozó munkatársak jól érzik magukat. Nevelőtestületünk tagjai alkalmasak arra, hogy a fenti célkitűzéseket megvalósítsák.

4. ALAPELVEK

Alapelvünk az önfejlesztő aktivitás elősegítése. Minden fiatalnak tudnia kell, hogy sorsa alakításáért önmaga is felelős. Ehhez minden segítséget megkap, de céljai megvalósításáért képességeihez mértén neki is erőfeszítéseket kell tennie.

A tanulók életrendjének szervezéséhez a Köznevelési Törvényben előírtak, a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja szolgált alapul.

A nevelés értékrendszerében a munka szeretete, a kulturális és természeti értékek védelme, az emberiség, és az egyén saját élete, környezete iránti felelősség a legfontosabb.

A tanulók napirendjének meghatározásakor figyelembe vesszük a diákok egészségi leterheltségét, az iskolai, a szülői, valamint a társadalmi elvárásokat. A legfontosabb életszükségletek kielégítésén túl megteremtjük a biztosságot, a nyugalmat. Biztosítjuk a tanulás körülményeinek zavartalanságát, a személyiség szabadságát, a megfelelő pihenőidőt és a szabadidővel való rendelkezés jogát.

A tanulási tevékenység irányítását a leghatékonyabb módszerekkel segítjük. Az esélyegyenlőség és a felzárkózás lehetőségeinek garantálása kiemelt feladat.

A szabadidős elfoglaltságok széles körét biztosítjuk, építünk a tanulók konstruktivitására. Ezzel kapcsolatban alapelvünk az önkéntes választási lehetőség és az egyéni képességek megismerése, fejlesztése. A kollégiumi tevékenységi rendszert úgy kell megszervezni, hogy minden egyes tanuló közreműködése nélkülözhetetlen láncszeme legyen a folyamatnak, melynek során megvalósítjuk közös céljainkat!

Az új társadalmi kihívásoknak a nevelés akkor tud jól megfelelni, ha kijelöli a továbblépés útját. Az intézmény adottságaiból adódóan ez lehet általánosan kollégiumi szintű, de lehet egy-egy pedagógiai terület speciális feladata is.

Az intézmény számára felvázolt jövőkép a dolgozók és a tanulók elégedettségi szintjének emelését jelöli meg. Törekednünk kell a pozitív érzelmi állapot megteremtésére, valamint arra, hogy a tevékenységek során az egyén szükségletformái fontos szerepet kapjanak, és céljai elérhetőkké váljanak.

A nevelés fontos eszköze az egyéni bánásmód elvének érvényesülése, a másik ember szükségletvilágába való beleélés képessége. Ahhoz, hogy az egyéni motiváció forrását diagnosztizálni lehessen, nyitottság és sok-sok kommunikáció szükséges. A hatékony nevelőmunka fontos lépése a tanulók magasabb rendű szükségleteinek megismerése, melynek legfontosabb elemei a szokások, életvezetési modellek (példaképek, eszményképek, magatartási minták), meggyőződések. Fejleszténünk kell a diákok jogérvényesítő képességét, és kompromisszumkészségét.

Informáljuk a tanulókat azokról a lehetőségekről, amelyek emberi gazdagodásukat segítik elő, s rávezetik őket egy helyesebb életvezetésre. Az ilyen szükségletek érvényesítését szolgáló ajánlatok megnyugtatóak, pozitív érzelmekeltő és kapcsolatjavító hatásúak.

Ahhoz, hogy a tanulók sikeresen fejezzék be tanulmányaikat, és magukkal vigyék a permanens tanulás és konstruktív életvezetés modelljét, további differenciálódásra és a körülmények javítására van szükség.

5. FEJLESZTÉSI TERV

5.1 Vezetői feladatok

A jó pedagógiai klíma megteremtése érdekében legfontosabb feladatunk az identifikáció, a kollégium céljaival való azonosulás megteremtése.

Célunk, hogy diák, pedagógus, gazdasági- és technikai dolgozó a maga szintjén ismerje az intézmény távlati törekvéseit, tudjon a vele szemben támasztott elvárásról, és ilyen szellemben végezze napi feladatait. Ennek érdekében információs és értékelő fórumokat kell szerveznünk, úgymint: kollégiumi közgyűlést, munkaértekezleteket, munkaközösségi megbeszéléseket. Ösztönözzük a szakmai munkacsoportok, módszertani feladatokat elemző közösségek létrejöttét, ugyanakkor tekintettel vagyunk a pedagógusok fizikai és mentális leterheltségére, életvezetési problémáira. Ez

egyben magasabb fokú egyéni elégedettséget és a kollégium megtartó erejének erősödését is eredményezi.

5.2 Tanulókról való gondoskodás

Alapelvünk: pénzügyi problémák miatt tanuló ne éhezzen. Célunk, hogy rendszeres étkezésben részesüljenek. Az a fiatal, aki éhezik, nélkülözi a gondoskodást, kriminalizálódhat. Ennek elkerülése alapvető kollégiumpedagógiai feladat, olyan esetekben, ahol a gyermeket veszélyeztetve érezzük, azonnal élünk jelzési kötelezettségünkkel.

A diákjaink nagy részénél tapasztalható rossz családi helyzet miatt folyamatosan kell figyelemmel kísérni életük alakulását. Amennyiben azt tapasztaljuk, hogy veszélyeztetettségük oly mértékben megnő, mely a mindennapi életüket negatívan befolyásolja, szintén azonnali jelzési kötelezettséggel élünk. A szociális helyzetük megváltozása kiemelt figyelmet igényel pedagógusainktól és igen szoros együttműködést szociálpedagógus munkatársunkkal.

Felfogásunk: a tanulók érdeke mindenekelőtt, ezért ha szükségesnek látjuk, kezdeményezzük akár az állami gondozásba vételt is.

Amennyiben szükségesnek találjuk, úgy pszichológushoz vagy pszichiáterhez juttatjuk el a tanulókat.

A kollégisták napi háromszori étkezésben részesülhetnek. Az úgynevezett önkiszolgálás, mely a hálósobák tanulók általi napi rendben, tisztán tartását jelenti: nevelés eszköz. A környezeti és testi higiénés szokások kialakítása az életmód modell megtanításának része.

Az épület három mosó-vasaló helyisége a hétvégén is a kollégiumban maradók számára jelentenek segítséget, a három főzőkonyha pedig a kollégisták mindennapi szükségleteit szolgálja ki. Vasaló és hajszárító kölcsönzésére is van lehetőség.

Alapfeladat a tanulók biztonságáról és egészséges fejlődéséről való gondoskodás. A kollégium köteles biztosítani, hogy a tanulók testi és lelki értelemben egyaránt biztonságban érezhessék magukat.

5.2.1 Különleges feladatok

A sajátos nevelési igényű és BTMN-es tanulókat az év eleji fejlesztőpedagógiai felmérés után a fejlesztőpedagógusok/gyógypedagógus órarend szerint osztja be.

A fejlesztőpedagógus munkája a tanulók egyénre szabott fejlesztését jelenti. Ez a tevékenység állapotfelméréssel kezdődik. A fejlesztőpedagógus a tanulóval tanúsított türelmes bánásmóddal teremti meg a bizalom légkörét. Ebben a környezetben a tanulók megérik a személyiségükre való folytonos odafigyelést, mely a hatékony közös munka feltétele. A fejlesztésre szorulóknak létszáma szükségessé teszi két főállású fejlesztőpedagógus (9-12. évfolyam) foglalkoztatását. A tanulásban akadályozott (F70-es) fiatalokkal gyógypedagógus foglalkozik kiscsoportban, illetve egyéni fejlesztés során.

A hagyományos középiskolai képzésben részt vevő tanulók számára a szilenciumi foglalkozások keretében nyújtunk szaktantárgyi segítséget, mely lehet kiscsoportos, páros vagy egyéni foglalkozás, felzárkóztatás és tehetséggondozás egyaránt. Ugyanakkor az elmúlt évek egy fontos tapasztalata volt, hogy a szakképzésben részt vevő diákok számára a közismereti tantárgyak mellett egyre fontosabb a kompetenciák, készségek fejlesztése. A nevelőtestület elkezdett kidolgozni olyan csoportos foglalkozásokat, melyek célzottan ezeket a készségeket, képességeket fejlesztik (médiatudatosság, állampolgári ismeretek, tanulásmódszertan, problémamegoldó gondolkodás), és melyeket sikerrel építettünk be a szilenciumi rendszerbe. Célunk, hogy ezeket a foglalkozásokat továbbfejlesszük a jövőben, mert hisszük, hogy ezeknek a témáknak, fejlesztési területeknek legalább olyan fontos szerepe van, mint a tantárgyi korrepetálásoknak.

Az eltérő tanrendű iskolákba járó diákok kollégiumi tanulása elsősorban az esti időszakra tevődik, ezért ezeknél a tanulónál különösen nagy szükség van a tanulási idő reális beosztására. A szakmai tárgyak prioritást élveznek a közismereti tantárgyakkal szemben.

5.2.2 Konfliktus- és agressziókezelés

Az egyéni bánásmód elve érvényesül minden problémakezelés alkalmával. Pedagógiai eszközeink: resztoratív esetkezelés, egyéni megállapodás a tanulóval, esetmegbeszélés, kríziskonferencia. A kollégiumi nevelés területeinek fontos része a konfliktus-és agressziókezelés. A problémakör megjelenik stratégiai és operatív szinten egyaránt. Az esetek elemzése után, megkeresve a legmegfelelőbb módszert. Kialakítjuk álláspontunkat arról, hogy milyen eljárást követünk, a legegyszerűbb elemző beszélgetéstől, a resztoratív módszerek alkalmazásán keresztül egészen a hagyományos értelemben lefolytatandó fegyelmi eljárásig. Nagy hangsúlyt fektetünk rá, hogy tanulóink megértsék, és magukévá tegyék a közösségi együttélés normáit, ehhez nyújt komoly segítséget a resztoratív pedagógiai szemlélet és esetkezelés.

5.2.3 A tanulók személyiségének fejlődése

A tanulók személyiségfejlődése a kollégiumba lépés napjával új szakaszba lép. A szülőktől való elválás pillanatától egy önállósulási folyamat kezdődik életükben. A szobatársakhoz való alkalmazkodás, a közös kulturális- és sporttevékenységek alkalmával kialakult csoportbeli szerepek jelentősen formálják a személyiségét. Nagyon fontos annak tudatosítása, hogy a kollégiumban töltött évek nem csupán az iskolai tanulmányok elvégzésének, hanem a gyermek felnőtté válásának időszaka is.

Ennek a tanulási folyamatnak az eredménye kell, hogy legyen az egymáshoz való alkalmazkodás képessége, az alkotómunka szeretete, a kulturált viselkedés, az emberi és a természeti értékek megbecsülése, az egészség értéként való tisztelete. Ezek az általános elvek hassák át a kollégiumpedagógia minden területét. A foglalkozások, az órák ébresszék rá tanulóinkat arra, hogy

a jelenségek és a világ megismerése a felnőttkorukat meghatározó értékek kiválasztására szolgál. A választás lehetőségét fontos hangsúlyozni.

Ez a folyamat nem mindig egyenes úton halad, hiszen magában rejti a tévedés lehetőségét is. A tanulók által elkövetett botlásokat, tévedéseket ennek tükrében kell felfogni, értelmezni. Megítélésüknél nemcsak a cselekedetet ítéljük meg, mint rossz szokást, hanem azt is megvizsgáljuk, hogy milyen magatartási minták, milyen meggyőződés áll a háttérben.

Ez a szemlélet át kell fogja a munkánk egészét, de különösen fontos a fegyelmi bizottság tevékenységében. Az elmúlt években a fegyelmi bizottság működésére nemigen volt szükség. Nem a büntetést tartjuk megoldásnak, hanem az egyéni bánásmód elvén alapuló nevelést, személyiségfejlesztést. Fontos kihangosítani, hogy a tévedés természetes dolog, és amennyiben a tanuló erre igényt formál, lehetőséget kell adnunk a jóvátételre és a fejlődésre.

Fontos feladat a tanulók önszabályozó képességének fejlesztése. A szabályok ismerete kevés, ezek elfogadása, okainak megértése szükséges. A leghatékonyabb az, ha a tanulók maguk is gyakorolják a „csoport alkotmány” - elkészítését. Csoportalkotmánynak hívjuk a lakócsoport, vagy emeleti lakócsoportok által készített normarendszert, mely az intézmény „Házirend”-jének figyelembe vételével készül, s az adott csoportközösség(ek) sajátosságaira épül. Az együttélésből származó konfliktusok nagy része megoldható közösen hozott szabályok bevezetésével.

A tanulói önkormányzat szerepét abban látjuk, hogy megtanulják a diákok az érdekérvényesítés szabályrendszerét, ezért szükséges a tanulócsoportokon belüli érdekérvényesítést javítani.

A szabálytudatot jól fejlesztik a társasjátékok, ezért ki kell használnunk ezt a lehetőséget.

A klubban és a csoportokban lévő játéktárat folyamatosan frissítjük.

A napindító órákon, csoportfoglalkozásokon rekreációs tevékenységek bővítése fontos feladat. A diákokra nehezedő teljesítménykényszer, megfelelési vágy egyre több olyan eszköz, módszer bevezetését teszi szükségessé, mellyel életük zavartalanabbá, sikeresebbé válik.

A tanulók személyiségének fejlesztését a nevelőtanár és a segítő kollégák összehangolt munkája biztosítja.

5.3 Pedagógiai feladatok

5.3.1 Általános feladatok

A hatékonyabb munkavégzés érdekében szükséges a pedagógiai feladatok további specializációja. A napi pedagógiai munka során előkerülő problémákra speciális, a probléma megoldását kutató „fókuszcsoport”-okat szervezünk igény szerint. Ezeket a csoportokat és az ott folyó munkát a problémafelvető pedagógus irányítja. Az elemzések eredményeiről minden esetben tájékoztatják a vezetőséget és a nevelőtestületet.

A tanulóknak a közismereti tárgyakból a tanórai foglalkozásokon kívül felzárkóztató, korrepetáló órákat biztosítunk.

Tanulóink kollégiumi foglalkozásainak beosztása hétfőtől csütörtökig:

14:00- 16:00 szabadidős- és sporttevékenység, egyéni foglalkozások

14:00- 19:00 fejlesztőpedagógiai tevékenység

08:00- 21:00 szociálpedagógiai tevékenység

16:00- 18:45 kötelező szilencium,

18:00- 21:00 szabadidős- és sporttevékenység

5.3.2. Pedagógiai munkát kiegészítő feladatok

5.3.2.1 Nevelőtanári konzultáció

Tartalma:

- szintenként vagy csoportonként konzultációk a nevelőtanárokkal, a szociálpedagógus, igazgató vagy igazgatóhelyettes jelenlétében (a csoport jellegének függvényében fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus részvételével)
- személyi lapok segítségével az egyes tanulók bemutatása,
- a napi történések, aktualitások tükrében beszélgetések a tanulókról.

Célja:

- a tanulók szociális, mentális, pszichés problémáinak, hátrányainak feltérképezése, több szempontú áttekintése, szükség szerint esetkezelés megkezdése
- különböző - tanulókkal, csoporttal kapcsolatos - problémák megoldási folyamatának segítése,
- nevelőtanári kompetenciák erősítése, ill. szükség esetén a segítő személyzet belépése az esetkezelésbe,
- emeleti szintű konzultáció esetén a nevelőtanárok egymás csoportjába tartozó tanulók helyzetét részletesebben megismerhetik, ami szükséges lehet napi munkájukhoz.

Módszere:

- a nevelőtanár a személyi lap segítségével - különös tekintettel a „tanulóval kapcsolatos egyéb észrevételek (társas kapcsolatai, csoporton belüli helyzete)” pontra fókuszálva – bemutatja a gyermekeket,
- szükség esetén szakértői vélemények áttekintése,
- sajátos nevelést igénylő gyermekek, helyzetek kiemelése, több szempontú (nevelőtanári, szociális, pszichológiai) megbeszélése.

5.3.2.2 Esetmegbeszélés

Az esetmegbeszélés célja, hogy kiscsoportos formában védett közeget, biztonságos terepet biztosítson a nevelőtanárok számára az őket foglalkoztató szakmai kérdések felvetésére, megbeszélésére. A csoportban közösen vesznek részt nevelőtanárok, fejlesztőpedagógusok, a szociálpedagógus és a vezetőség tagjai, így biztosított az egyes tanulókat körülvevő szakemberek közös szakmai koncepciójának kialakítása. Az egyes csoportokon titoktartási kötelezettség vonatkozik a résztvevőkre. A csoport adott esetben, igény esetén szupervíziós funkciót is elláthat.

5.3.3 A pedagógiai munka a kompetenciák fejlesztése területén

A kollégiumpedagógusok mindegyike pedagógiai szakképesítéssel rendelkezik. A délutáni-esti munkarend nem a legkedvezőbb körülmény a munkavállaláshoz, a fordított életformát csak az igazán elhivatott pedagógusok vállalják.

Az új kollégák felvételénél figyelembe vesszük, hogy mely területre a legalkalmasabb az illető személyisége. A kollégiumi szabályok értelmezésében, az egységesebb pedagógiai követelményrendszerrel való azonosulásban mentorok segítik a beilleszkedést. A gyakorlattal rendelkező nevelőtanárok, mint mentorok a mindennapi gyakorlati tudnivalóktól az első önállóan megtartandó nevelőtanári óráig segítik az új munkatársak beilleszkedését.

Két-három évenként a kollégium szakmai konferenciát szervez, melyek célja a korszerű kollégiumpedagógiai módszerek megismertetése. Kiadványaink, publikációink szintén a szakmai módszerek terjesztését szolgálják.

A 2002/2003-as tanévben bevezettük a Kollégiumi Alapprogramot. Az alapprogrami témakörök feldolgozása évfolyamok szerinti bontásban történik, változatos módszerek és munkaformák alkalmazásával, melyek között egyaránt teret kapnak a kiscsoportos foglalkozások, rendezvények, külsős programok, projektek, előadások. Minden évfolyamhoz tartozik két vagy több pedagógus, kiknek feladata az adott évfolyam számára megtervezni a foglalkozásokat, illetve adminisztrálni az azokon való részvételt. Ez a működésmód azért is hasznos, mert így a diákok az évek alatt az összes pedagógus személyiségével, nevelési stílusával megismerkednek.

A kollégium pedagógiai munkájának tervezésénél figyelembe veszi a 2012-ben hatályba lépett Köznevelési és Szakképzési Törvényt. Meggyőződésünk, hogy az egyénnek szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához az alábbi kulcskompetenciákra:

- Anyanyelvi kompetencia;
- Idegen nyelvi kommunikáció;
- Matematikai kompetencia;
- Természettudományos kompetencia;

- Digitális kompetencia;
- Hatékony, önálló tanulás;
- Szociális és állampolgári kompetencia;
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia;
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség;

A kollégiumi alapprogram rendszere a Deák Ferenc Középiskolai Kollégiumban:

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A témaköröket általában havi váltással dolgozzuk fel, így minden hónapban 2 témával foglalkoznak a tanulók. Betartva az évfolyamokra előírt időtartamot, epochálisan, tömbösítve, és a tanulók érdeklődéséhez és képességeihez igazítva szervezzük meg a tartalmak feldolgozását.

A folyamat azzal kezdődik, hogy minden év szeptemberében a nevelőtestület tagjaiból, a 12 témakörre megalakulnak a munkacsoportok, az ő feladatuk a témákhoz kapcsolódó kollégium-szintű nagyprogramok szervezése. Ezzel párhuzamosan az évfolyamok felelőseit is kiválasztjuk, akik koordinálják a tanulók alapprogrami tevékenységét, illetve megtartják az évfolyam-szintű foglalkozásokat.

Az aktuális tanév folyamán, minden hónap kezdetét megelőzően ismertetik a részletes programot.

A program állhat:

- tevékenységsorozatból,
- előadásból,
- nevelőtanári órából,
- kutatásból,
- intézményen kívüli programokból,
- kollégiumon belüli és kívüli kiállításokból,

Az alapprogram eseményeiről, foglalkozásairól, előadásairól összegyűjtjük az anyagokat, és a programokról készült fotókkal együtt archiváljuk, egy részüket a weboldalunkon megjelentetjük. Ez az anyag később is hozzáférhető, ezzel is segítve a pedagógiai munka fejlesztését.

Azoknak a tanulóknak, akiknek iskolai elfoglaltsága nem teszi lehetővé a foglalkozásokon való részvételt, biztosítjuk a pótlási lehetőséget (beadandó anyagok, digitális tananyag/feladatlap, tömbösítés stb.)

5.3.3.1 A hatékony önálló tanulás, mint kulcskompetencia

A diákok változó létszámú lakócsoporthba nyernek elhelyezést. A csoportvezető nevelőtanárok szervezik a diákok tanulmányi, korrepetálási és csoportszintű munkáját. A tanulók emellett szabadon választhatnak a kollégium által felkínált szakkörök és szabadidős tevékenységek közül.

A kollégiumban a tanulássegítő tevékenység szervezésekor is szem előtt tartjuk az egyéni bánásmód elvét. A diákok osztott, kis csoportokban, szaktanári segítséggel tesznek eleget tanulmányi kötelezettségeiknek. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében szorgalmazzuk az egyéni segítségnyújtást, korrepetálást. A tanulásban akadályozott fiatalok gyógypedagógus segítségével tanulnak. A 9. évfolyam tanulói megismerkednek a szaktudományokban való tájékozódás alapjaival. Év elején könyvtárhasználati foglalkozáson vesznek részt, illetve tanulásmódszertani foglalkozásokon az első félévben.

Év elején valamennyi hagyományos középiskolai képzésben résztvevő tanuló szilenciumon vesz részt pedagógusi irányítás mellett. Később a tanulmányi eredmény függvényében kapnak lehetőséget az önálló tanulásra.

A szilencium idején a diákok a könyvtárat vagy számítógépeket is igénybe vehetik.

A tanár feladataként határozzuk meg a tudás, a tanulás megszerettetését, a tanuló egyéni motivációs bázisának megtalálását, felelősségvállalásának erősítését saját sorsának alakításában.

A tanulmányi munka eredményességét a tanulók többségénél a sikeres érettségi vizsga vagy a szakmunkás bizonyítvány jelenti.

5.3.3.2 Idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia

A mai társadalom tagjainak, mint az Európai Unió teljes jogú állampolgárainak alapvető fontosságú az idegen nyelvek ismerete. Az iskolai nyelvoktatás óraszámja jelentősen növekedett, továbbá megváltozott az érettségi követelményrendszer. Kollégiumi programunkban ezt figyelembe kell venni, és minden lehetséges eszközzel segítenünk kell a nyelvtanulást. Ezzel egészíthetjük ki az iskolai idegen nyelvi oktatást. Igény szerint az angol nyelvi korrepetálás mellett angol nyelvi szakkört is indítunk a tanév elején.

5.3.3.4 A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése

A beilleszkedést különösen nagy figyelemmel kísérik a nevelőtanárok. Az emberi együttélés szabályairól szó esik a napindító órákon, az alapprogrami foglalkozásokon. A szobaközösségek konfliktusainak rendezésében segítséget nyújtanak a pedagógusok, de hosszú távú célként mindig arra kell törekedni, hogy a diákok maguk is képesek legyenek a másokat nem sértő önérdékérvényesítésre, asszertív kommunikációra, hatékony konfliktuskezelésre. A közösségek kialakításában szintén nagy szerepük van a pedagógusoknak, év elején igyekszünk minél több ismerkedést elősegítő játékot, összejövetelt biztosítani csoportos és kollégiumi szinten is.

A személyiségi jogok ismerete és védelme valamennyi tanulót és intézményi dolgozót megillet!
Állampolgári joga senkinek nem sérülhet!

A minden tanév elején tartott gólyanapok alkalmasak arra, hogy a tanuló megismerje a kollégium sajátos légkörét, saját leendő társait és a felsőbb éveseket. Már itt megfogalmazódik sok tanulóban, hogy ő is olyan felsőbb éves diák szeretne lenni, aki hasonló otthonossággal vesz részt a közösség életében. A kezdetben kialakuló szobaközösségek többnyire erős kapcsolatot jelentenek a tanulók további kollégiumi éveire is. A csoportközösségek a csoportfoglalkozásokon, napindítókon, az alapprogrami projektekben, a közös kirándulásokon, kulturális, valamint sportprogramokon kövacsolódnak össze.

A „napindító” olyan lakócsoporthal együtt töltött időt jelent, amikor a diákok a szilenciumok előtt a nevelőtanárukkal vannak együtt. A „Napindító”, mint kollégiumpedagógiai tevékenység feladata: feloldani a fiatalokban felhalmozódott napi feszültséget. Rekreáció, beszélgetés, sportolás, levegőzés, társasjáték felhasználásával. Az utóbbi években az iskolai elfoglaltságok miatt egyre kevesebb diák ér vissza ezekre a foglalkozásokra, de ez az idő akkor sem vész kárba: a nevelőtanárok egyéni és kiscsoportos beszélgetéseket is tartanak ebben az időszakban.

A kollégiumi „mi-tudat” erősítését a kollégiumi hagyományok, a saját és a főváros más kollégiumainak vetélkedőin és sportrendezvényein való szereplés, a végzős diákok ballagási ünnepe és az összes kollégiumi nagyrendezvény szolgálják.

A 2009/2010-es tanévtől kezdve minden lakócsoporthal lehetőséget kapott arra, hogy kidolgozza saját „csoportalkotmányát”, amelyben a számukra problémát jelentő kérdésekben alkothatnak szabályt. Természetesen ezzel nem írhatják felül a Házi rendet. Az együttélés normarendszer közös kialakítása a tanulói demokrácia egyik fontos eleme. Egymás igényeinek elfogadása, s annak a mindennapi életben történő betartása az önálló életvitel sajátos tanulási formájának lehetőségét hordozza magában. Megtanulni elfogadni, hogy „én is más vagyok, és mindenki más”!

5.3.3.5 Tanulói Önkormányzat működése, közösségi élet

A kollégium „Tanulói önkormányzatába” (TÖNK) a lakócsoporthoz tetszőleges számú tagot delegálnak, ideális esetben minden lakócsoporthoz képviseli magát. Tanácskozásait hetenként tartja, munkáját patronáló nevelőtanár segíti. A kollégiumi diákönkormányzat tevékenységének területei:

- A tanulók véleményének, javaslatainak, igényeinek megfogalmazása, kifejezésre juttatása,
- Rendszeres megbeszélés a kollégium vezetőivel (igazgató, igazgatóhelyettes) s részvétel a félévi és tanév végi tantestületi értekezleteken,
- Közhasznú munkák szervezése (felújító, javító, dekoráló tevékenység),
- Érdekképviselés
- Kollégiumi rendezvények szervezése, irányítása, aktív részvétel ezekben,
- Közösségi hagyományápolás
- Fővárosi szintű rendezvényekbe való bekapcsolódás
- Kollégiumok közötti sport- és kulturális találkozások

5.3.3.6 Egészséges és kulturált életmódra nevelés

A gólyanapok keretében az új kollégisták egészségügyi felvilágosításban részesülnek, nem sokkal később pedig balesetvédelmi oktatáson vesznek részt.

A környezeti higiénia nagy gondot fordít a nevelőtestület. Rendszeresen megköveteljük a diákoktól, hogy tartsák rendben, takarítsák szobájukat. Munkájukat naponta értékeljük.

Az egészséges életmód kialakításában nagy segítséget nyújt a nevelőtanároknak a kollégium ápolónője.

A sport szerepe kiemelkedő jelentőséget kap a szabadidős programok között. Tanulóink bármilyen sporttevékenységet is végezzenek, sokat tesznek egészségükért. Meggyőződéssel valljuk, hogy a sport a fiatalok gondolkodásmódját jó irányba formálja, eltereli figyelmüket a káros szenvedélyekről. A csoportfoglalkozásokon és alapprogrami órákon rendszeresen téma az egészséges életmód, melybe a lelki egészség éppúgy beletartozik, mint a testi. Kiemelt fontosságú témáink: egészséges táplálkozás, mozgás szerepe az életünkben, stressz jelensége és kezelése, szenvedélybetegségek, segítségkérés lehetséges formái, forrásai.

A káros szenvedélyek megelőzését szolgálják azok a rendezvények, előadásorozatok, melyek lehetőséget adnak a diákok számára, hogy szakemberek segítségével „sok szemközt”, nyíltan beszéljenek az őket foglalkoztató kérdésekről. A kollégiumban már hagyománynak mondható a szociálpedagógus által szervezett „Mámor Napok”, melyekben központi szerepet kap a drogprevenció.

5.3.3.7 Környezettudatos magatartásra nevelés (természettudományos kompetencia)

A környezettudatos életforma kialakításában fontos szerepet tölt be a diákok kulturált, otthonos lakókörnyezetének kialakítása. A lakószobák, az emeleti folyosók, lépcsőházak tanulók által történő díszítése a folyamat egyik legfontosabb tényezője. A saját maguk által létrehozott otthonos környezetet megbecsülik, óvják, fejlesztik. A lakószobákban, a közös helyiségekben és a folyosókon igen sok növény van, ezeket a diákok ápolják. Tanulóink egy része környezetvédelmi szakmai képzésben vesz részt.

A kollégiumi nagyprogramok és az alapprogrami foglalkozások keretében nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos szemlélet kialakítására. Napjainkra ez már jócskán meghaladta a szelektív hulladékgyűjtés fogalmkörét, a diákok is egyre nyitottabbak a hulladékmentességgel, újrahasznosítással, újrafelhasználással kapcsolatos témakörökre, programokra. Lehetőség szerint igyekszünk bevonni külsős szakembereket is ezen témák feldolgozásába.

Az emeleteken szelektíven gyűjtjük a műanyag palackokat, intézményi szinten a műanyag- és a papír-hulladékot. A különböző kézműves-foglalkozásokon, rendezvényeken is szerepet kap a környezettudatos szemléletmód, igyekszünk minél több újrahasznosított anyaggal dolgozni, és kialakítani a tanulóknál azt az attitűdöt, hogy minden tárgy esetében mérlegeljék annak újra felhasználhatóságát, mielőtt a szemetesbe dobják. A korábbi években többször rendeztünk olyan ruhacsere-akciókat, melynek keretében a diákok a megunt, de jó állapotú ruháikat hozhatták be és cserélgethették egymással.

Az alapprogrami órák keretein belül igyekszünk a témához kapcsolódó kérdéseket globálisan, ok-okozati összefüggésben feldolgozni a gyerekekkel, illetve segíteni őket abban, hogyan tudnak hitelesen tájékozódni környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatban.

Lehetőség és igény szerint szervezünk külső programokat, kirándulásokat vagy táborokat, ezek során szintén fontos szerepe van a környezeti nevelésnek.

5.3.3.8 Önismeret, önfejlesztés

A kollégiumba jelentkező kilencedikes diákjainkat és szüleiket kérdőív kitöltésére kérjük. Ennek az a célja, hogy a leghamarabb sikerüljön a gyerekek, családok addigi életéről, életkörülményeiről a legfontosabb ismereteket megszerezni. A nevelőtanár számára a gólyanapok kötetlen együttlétei alkalmat teremtenek a tanulók személyiségének megismerésére. A beilleszkedési időszakban a szobaközösség alakulásának figyelemmel kísérése, irányítása szintén lehetőséget ad a tanuló önismeretének fejlesztésére; a nevelőtanári órákon való szerepléseken, a közösségért vállalt munkában, a játékos foglalkozásokon a tanulók más oldalukról is bemutatkoznak, megnyílnak.

Valamennyi tanulóval célkitűző interjút készítenek a lakócsoport-vezető pedagógusok tanév elején. E terv készítése négyesemkötőt történik, és bizalmasan kezelendő. Félévi bizonyítvány kiosztását

követően felülvizsgálják a fejlesztési terveket, és ha szükséges, módosítják. Diákjaink e módszer alkalmazásával is egyértelműen az egyéni bánásmód elvének alkalmazásával találkozhatnak.

Az önismeret fejlesztésének jó eszköze a 2002/03-as tanévben a „Kollégiumi Alapprogram” által bevezetett rendszer is. Ennek fő célkitűzése, hogy minden tanuló találja meg a számára érdekes és fejlődését biztosító tevékenységet, amelyben sikeres lehet, és ezáltal önbizalma, önbecsülése fejlődhet.

Itt kell megemlítenünk a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos speciális pedagógiai szükségletet. Nekik az önismeret olyan fokára kell eljutni, amelyben az egyén felismeri azokat a képességeit, amelyekkel jól tudja kompenzálni meglévő hátrányait.

5.3.3.9 Korszerű világkép kialakítására való nevelés

A napindító órák, az alapprogrami foglalkozások és a kiscsoportos beszélgetések egyik feladata az, hogy a tanulók el tudják mondani saját érzéseiket, gondolataikat a szűkebb és tágabb környezetükről, majd tudják ütköztetni azokat mások véleményével. Kiemelt szerepet kap a vitakultúra fejlesztése a csoportfoglalkozásokon és alapprogrami órákon, illetve a tematikus médiatudatossági szilenciumokon is. Ez utóbbi keretében nagy hangsúlyt kap az online jelenlét, közösségi oldalakon való megjelenés, mely a fiatalok életének szerves részét képezi és ahol célunk a minél nagyobb fokú tudatosság kialakítása.

A tanulók egyre gyarapodó internet-hozzáférése is jó lehetőség a világra való kitekintésre. A színházlátogatások – különösen, ha együtt járnak az előadások megbeszélésével, értelmezésével, – az irodalmi művek elemzése, a tanulmányi kirándulások mind-mind világkép alakító tényezők.

5.3.3.10 Az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség, mint kulcskompetencia fejlesztése.

A kollégium életében fontos szerepük van a színházi estéknek. Évek óta sikeresen működik – változó összetételben – a Deák Színpad. Az összetett alkotói tevékenység a tehetség kibontakoztatásának egyik alaphelyszíne. Ma már gyakorlattá vált az, hogy valamennyi tanuló számára biztosított évente legalább egy színházlátogatás. A „Zenés képek, képes zenék” című szakkör nemcsak a művészeti nevelés terepe, hanem a terápiás tevékenységnek is fontos megjelenési lehetősége. Kifestik, kirajzolják feszültségeiket, félelmeiket, vágyaikat a fiatalok, s még esztétikai érzékük is fejlődik.

Fontos célunk az olvasóvá nevelés, ennek érdekében lehetőségeinkhez mérten bővítjük a kollégiumi könyvtár állományát, illetve a 2019/2020-as tanévtől kezdve havonta megrendezzük a „Nagy Kollégiumi Könyves Kihívást”, ahol a diákoknak adott téma alapján kell egy könyvet elolvasni, majd a zárórendezvényen megbeszélni tapasztalataikat, élményeiket.

A különböző szakkörök tevékenysége hatékonyan szolgálja a résztvevők ízlésformálását. Kollégiumunk évente több képzőművészeti kiállítást is rendez, melyek szervezésében a tanulók jelentős szerepet vállalnak. A művészeti nevelésnél kell megemlítenünk a kollégiumi ünnepek műsorait. A médiával foglalkozó tanulók és tanárok sokrétű tevékenységgel járulnak hozzá a kollégium színes kulturális életéhez.

A kollégium széles palettán kínálja a diákok számára a szabadidős tevékenységek legkülönbözőbb formáit. A nevelőtanárok által tartott szabadidős foglalkozásokon túl a kollégiumban szabadidő-szervező team is dolgozik, melynek feladatai egyrészt a fiatalok hétköznapi, késődélutáni és esti szabad időszakára nyújt foglalkozási alternatívákat, másrészt tanévenként több kulturális nagy rendezvény szervezése, koordinálása. Feladatai közé tartozik a minden év októberében (Deák Ferenc születésnapjához kötődően) megrendezésre kerülő Deák Ferenc Kulturális Napok.

A kollégium küldetése közé tartozik az is, hogy diákjait szociálisan is érzékenyebbé, megértőbbé tegye.

5.3.3.11 Digitális kompetencia fejlesztése

A tanulók körében mára már általánossá vált az internet használata. Házi feladatok elkészítésének kutatási feladatait, és az írásbeli munkák nagy részét számítógép használatával készítik.

Azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy tanulóink informatikai tudása jól kamatoztatható legyen mind tanulmányaikhoz, mind szabadidejük eltöltéséhez. Tudjanak információt keresni, tárolni, előállítani, bemutatni, cserélni és tegyék mindezt kritikusan.

Az elmúlt években nagy sikere van annak a rendszeres, tematikus szilenciumi foglalkozásnak, melynek középpontjában a tudatos online jelenlét, internet-biztonság, a média szabályai, a kritikus gondolkodás fejlesztése és a médiatudatosság áll.

5.3.3.12 Matematikai kompetencia fejlesztése

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége. Jelentőségét abban látjuk, hogy felkészíti az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, táblázat, összefüggések megértése segíti a körülöttünk levő világ jobb megértését. A kollégiumban elsősorban szaktanári segítség, illetve fejlesztőpedagógiai foglalkozás keretében tudjuk ezen kompetenciát fejleszteni.

5.3.3.13 Magyarság, nemzetiségi lét, európaiság

Fontos, hogy a tanulók ismerjék szűkebb környezetük történetét, a néphagyományokat, és értékeljék is őket. A szülőföld szeretetén át vezet az út a más népek iránti érdeklődésre és tiszteletre. Különösen fontos megismertetnünk a nemzeti jelképek tartalmi hordozóit, megfelelő használatukat

mindennapjainkban. Fel kell venni a harcot minden kirekesztő gondolat ellen, legyen az vallási vagy származási alapú!

A kollégiumban megtartott nemzeti ünnepek, történelmi eseményekről való megemlékezések (a Kommunizmus áldozatainak emléknapja, Holokauszt emléknap) a múlttal való szembenézést szolgálják.

Évek óta tematikus programok (kiállítások, hangversenyek, irodalmi estek) szolgálják a nemzettudat elmélyítését és más népek kultúrájának megismerését.

5.3.3.14 Nemzeti, etnikai kisebbségi kulturális és anyanyelvi kommunikáció kompetenciának nevelése

Tovább kívánjuk folytatni a már korábbi években elkezdett s tanévenként mindig újabb és újabb rendezvénysorozattal jelentkező programokat. A magyarországi nemzeti, etnikai, vallási, felekezeti kultúrákat és szokásokat mutatjuk be, képzőművészeti kiállítások, zenei-, irodalmi-, és ismeretterjesztő előadások segítségével.

Évente több irodalmi estre kerül sor. Népszerű tanulóink körében az a több éves hagyomány, mely lehetőséget nyújt számukra kedves verseik, elbeszéléseik programszerű felolvasására a könyvtárban. A Deák Ferenc Kulturális Napok részeként megrendezzük a Benedek Elek vers-és prózamondó versenyt.

5.3.3.15 Drogprevenció

A kollégium drogstratégiáját és drogmegelőzési feladatait a legkorszerűbb szakmai és nemzeti stratégiai ajánlások alapján határozzuk meg. Központjában a tiszta tudat és józanság, mint alapvető értékek, a személyes és közösségi boldogulás szerhasználat nélküli életmodellje és az egészséget alapértékként közvetítő szemléletmód áll.

Alapvető feladatainknak a kereslet csökkentés területén végezhető pedagógiai munkát, a kábítószer használat megelőzését, a kipróbálók ártalomcsökkentő felvilágosítását, és a függők felépülésének elősegítését tekintjük.

Közvetített üzeneteink:

- Az egyéneknek és a kollégiumi közösségnek az, hogy mindenki felelős a vele együtt, illetve a környezetében élő személyek sorsának alakulásáért.
- A kábítószer-használatot elutasítóknak megerősítés, hogy jó úton járnak, tudnak és képviselnek valamit, amit érdemes másoknak is továbbadni.
- A kábítószereket kipróbálóknak egyértelmű jelzés, hogy a szerhasználattal kockázatot vállalnak, árthatnak maguknak és környezetüknek.

- A függőknek remény, hogy felépülésük lehetséges, vannak olyan programok, kezdeményezések, a józanság értékét vállaló és hirdető közösségek, amelyek segítségével életük alakulását alapvetően megváltoztathatják.

Megelőzési programjainkat minden évben ebben a szemléletmódban valósítjuk meg lakócsoportonként, valamint nagy kollégiumi rendezvények formájában, az alapprogrami témakörök keretein belül. A kábítószer-megelőzés szűkebb értelmezése helyett a programok középpontjába az egészségfejlesztés, az átfogó testi, lelki, szellemi, társadalmi jól-lét kerül – ezért ez a megelőző-felvilágosító munka a kollégiumi nevelés minden területét átítatja.

Feladatunk a pedagógiai módszereink korszerűsítése, a tanulás hatékonyabbá tétele és a tanulók motiválása érdekében az életkori adottságokat tükröző tananyag megjelenése a helyi pedagógiai programban, valamint a tanórán kívüli tevékenységek tartalmasabb, változatosabb megszervezése, tekintettel arra, hogy ezek a tevékenységek a közvetlen befolyásolás eszközeinél nagyobb hatással vannak a tanulók életvitelének és értékválasztásainak alakulására.

A kollégiumi nevelés előterében a személyes és közösségi fejlődés, a megerősítés, az ismeretek és képességek elsajátításának lehetőségei állnak. E megközelítés lényege az egészség és az egészséget támogató folyamatok, illetve az ezekhez vezető személyes, közösségi, környezeti feltételek erősítése. Elsősorban az egészségközpontú szemlélet érvényesülésétől, a kábítószereket nem használók megerősítésétől, az egészségkultúra fejlődésétől, a tiszta tudatot és a józanságot képviselő életmodellek elterjedésétől várható, hogy kifejlődik egy olyan társas környezet, amelyben eleve mérsékeltebb a legkülönbözőbb függőségi, illetve a lelki egészséget és az életvezetést negatívan érintő problémák kialakulásának lehetősége.

Mindezt hatékonyan segíti elő, ha a személyiség fejlődése során a kollégiumi pedagógus- és diákközösség részéről is megfogalmazódnak olyan konstruktív egyéni és közösségi jövőképek, illetve célok, amelyek a személyiség, a közösség harmonikus fejlődését szolgálják.

A társadalmi feszültségek, a családi frusztrációk hatása az iskolában, az iskolai teljesítményben és az iskolához fűződő viszonyban is tükröződik. A növekvő mennyiségű, gyakran megoldatlan egyéni, családi vagy társadalmi problémákkal szembesülő köznevelési intézmények jelenlegi eszközrendszerükkel önmagukban nem lehetnek képesek ezeket a problémákat kezelni. Eszközrendszerünk fejlesztésével lehetővé kell tenni, hogy azokat a magatartásmintákat és értékelveket, amelyek az egészséges személyiségfejlődéshez, a tudás, illetve a munka világában való helytálláshoz nélkülözhetetlenek, vonzóvá tudják tenni. Az elmúlt években megvalósuló kutatások eredményeinek tükrében megállapítható, hogy a pedagógusok véleménye alapján is szükséges a diákok pszichoszociális, mentálhigiénés segítése, melyhez – együttműködésben a pedagógussal és az iskolákban dolgozó segítő szakemberekkel – külső szolgáltatók igénybevételét is lehetővé kell tenni. Az iskolai kudarcok, a motivációhiány, valamint a deviáns minták növekvő befolyása a kortárs csoportokban számos esetben újabb jelentős kockázati tényezőként jelenik meg.

A beilleszkedési problémákkal, a tanulmányaikban kudarcokkal küzdő diákok körében magasabb a pszichoaktív szereket használók száma, illetve a kipróbálás is fiatalabb korban következik be.

Célunk az ennek megfelelő kollégiumi diák- és munkaközösség kialakítása, amelyet a szervezeti bizalom légköre jellemez, amelyik támogatást és kibontakozási lehetőséget biztosít mind a diákok, mind a pedagógusok számára. A lelkiileg egészséges, kompetenciáit megélt pedagógus példája, konfliktuskezelő képessége, kommunikációs készsége központi jelentőségű e tekintetben.

A védőtényezők erősítésében fontos szerepe van a kollégiumon belüli kapcsolatrendszernek, a tanár-diák kapcsolat minőségének, illetve az intézményrendszer keretein belül elérhető tanácsadó, támogató hálózatoknak. Intézményünkben a megvalósulás feltételeként rendelkezésre áll a szociálpedagógus, valamint kiépült kapcsolatrendszerünk a megfelelő civil szervezetekkel, egészségügyi intézményekkel. Bár a drogmegelőzés területén intézményünkben kulcsszerepe a tantestületnek és a munkájukat kiegészítő segítő szakembereknek van, indokolt esetben a diákok és a szülők is bevonhatók a fenti célok megvalósításába.

5.3.3.16 Ifjúságvédelem

Minden nevelőtanárnak feladata az, hogy a rábízott tanulók életkörülményeit megismerje. Mivel diákjaink otthonuktól távol vannak, szülőt helyettesítő feladatokat is el kell látnunk. A növendékek nagy része hátrányos helyzetű családból származik, sok az árva, félárva gyermek. Gyakori az elvált szülők újraházasodásából mellőzötté vált gyermeki sors, továbbá az alkoholizáló szülő jelenléte a családokban. Egyre nagyobb a gyermekbántalmazás, valamint hajléktalanná válás miatti kollégiumi elhelyezést igénylő tanulók száma. Egyre több a fővárosból a Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül elhelyezett tanulóknál tapasztalható tragikus családi háttér.

Az ifjúságvédelmi munka minden pedagógusnak egyformán kötelessége. A nevelőmunka emberpróbáló kihívása, ha beilleszkedési zavarral, motivátlansággal, pszichés labilitással, káros szenvedéllyel, agresszióval, vagy befelé fordulással találkozunk. Az intézményben az a gyakorlat terjedt el, hogy ilyen esetekben a vezetőséggel, az osztályfőnökkel és a szülővel is felvesszük a kapcsolatot. Szükség esetén pszichológus tanácsa vagy segítsége jelenti a probléma kezelését. Az intézményben szociálpedagógus dolgozik. Ha előfordul olyan eset, amikor gyermekvédelmi intézmény közbenjárására van szükség, jelezzük észrevételeinket.

Elkészült a kollégium Esetkezelési Szabályzata és a mellékletét képező Eseti megállapodás nyomtatvány, amely rögzíti a kiemelkedően problémás tanulók speciális támogatását és nyomon követi a tanuló sorsának alakulását.

5.3.3.16.1 A kollégiumi szociálpedagógus szerepe a nevelőtestületben

Kollégiumunkban fontos szerepe van a szociálpedagógiai munkának, amely magában foglalja a klasszikus pedagógia körén túl azokat a nevelési metódusokat, amelyek a szociálpedagógia körébe vont tanulók társadalmi (re)integrációját, az esélyegyenlőséget és a különböző devianciákkal szembeni prevenciót szolgálják. A kollégiumi szociálpedagógus a tanulókkal történő ez irányú munka végzésén túl a nevelőtanárok munkáját is segíti, a fejlesztőpedagógusokkal együttműködve. Részt vesz a kollégium szabadidős programjain, a klubélet aktív tagja, így segíti elő a kapcsolatfelvétel lehetőségét, a tanulók és a pedagógusok számára egyaránt. A tanulóknak egyéni és csoportos formában biztosít lehetőséget segítő beszélgetésekre

A tanulókkal végzett munka területei:

- az egészséges életmód megerősítése/kialakítása (szexuális kultúra fejlesztés, drog prevenció, egészséges magatartás kialakítása, bűnmegelőzés);
- szociális ügyintézés (szociális ellátásokhoz, támogatásokhoz való hozzájutás segítése, illetékes szociális intézményekkel való kapcsolattartás);
- kapcsolattartás gyermekvédelmi intézményekkel;
- a tanulmányi munka, tanulásszervezés támogatása (iskolaválasztás, pályaválasztás, pályaorientáció, továbbtanulás),
- mentálhigiénés segítség (különböző kapcsolati problémák, magánéleti nehézségek, testi-lelki problémák kezelése, segítő beszélgetés);
- (re)integrálódás - beilleszkedés a kollégiumba, a lakócsoporthoz – segítése egyéni beszélgetésekkel és/vagy csoportépítő foglalkozásokkal;

A nevelőtanári munka támogatásának fő terepe

- a nevelőtanári konzultáció,
- az esetmegbeszéléseken való állandó részvétel.

A hatékony szociálpedagógiai munkát segíti a rendszeres információáramlás, a szakmai konzultációk (fejlesztőpedagógusokkal, nevelőtanárokkal, vezetőséggel), ill. szükség esetén az együttműködés más intézmények szakembereivel.

5.3.3.17 Tehetséggondozás, érettségi-felvételi előkészítő

A tanulók tehetséggondozó tevékenysége elsősorban a szakköri és szabadidős programokon valósul meg. Az érettségi előtt álló diákok számára a második félévben szoktunk előkészítő foglalkozásokat szervezni a főbb érettségi tantárgyakból.

Bár mindig vannak kiemelkedően tehetséges tanulóink, tanulói összetételből adódóan inkább egy-egy kiemelkedő részképességről beszélhetünk. Ahogy a mindennapos tanulási tevékenységben a diáknak meg kell találnia a feladat megoldásának sajátos módját, úgy az életre való felkészítésben is azokat a képességeket kell fejleszteni, amelyek segítségével a jövőben sikeres életpálya ígérkezik számára.

5.3.3.18 Hagyományörzés és ápolás

A kollégium fennállása óta igen sok hagyomány, sőt gazdag hagyományrendszer él. Régi szokások közé tartoznak a diákok és felnőtt dolgozók kirándulásai, a ballagás, a Mikulás, a karácsonyi ünnepség, valamint a társadalmi ünnepek megtartása. Régi hagyománynak számítanak a Gólyanapok, az öregdiák találkozók, a nyári táborozások, a névadónk születési évfordulóján rendezett kulturális napok, a budapesti kollégiumok közötti versenyek, a kollégiumi események videón való megörökítése.

Az is szokássá vált, hogy a nagyobb kollégiumi rendezvényeket a diákönkormányzattal az élen a tanulók közösen rendezik.

5.3.4 A pedagógiai munka dokumentumai

A pedagógiai program hosszabb távra határozza meg a pedagógiai irányvonalat, és a nevelés egyes területein kitűzött célokat. A vezetésnek úgy kell irányítania az intézményt, hogy a pedagógusok és a diákok azonosuljanak ezekkel a célokkal.

A kollégium éves munkaterve kijelöli azokat a célokat és feladatokat, amelyeket a tanév során a legfontosabbnak tartunk a pedagógiai program megvalósítása érdekében. Ezt követően kerül sor a csoportok és a szakkörök foglalkozási tervének elkészítésére.

Az intézmény további pedagógiai dokumentumai a tanulói törzskönyv, a kollégiumi-, csoport-, létszám ellenőrzési napló, a szakköri- és a korrepetálási naplók.

Célunk, hogy fejlett informatikai hálózatunkra támaszkodva számítógépes platformon használjunk mindent, amit csak módunkban áll.

5.3.5. A pedagógiai munka megvalósulásának terei

A nevelőtestület a Köznevelési Törvény által meghatározott jogosítványait gyakorolja. Ütemezve kéthetenként ülésezik, rendkívüli esetben az igazgató vagy helyettese rendkívüli értekezletet hívhat össze. Az eszmegbeszélők a köztes hetekben ad lehetőséget a tanulók életét meghatározó szakmai megbeszélésekre.

Állandó résztvevői: szociálpedagógus, vezetés tagja

Változó résztvevői: lakócsoport-vezető tanárok, fejlesztőpedagógusok

Nevelőtanári konzultációk: Szociálpedagógus vezetésével a lakócsoport specifikus helyzetelemzése.

Vezetői konzultáció: kollégiumpedagógiai szempontú helyzetelemzés egy-egy lakócsoportnál.

5.3.6 A pedagógiai túlmunka

Mivel a kollégium folyamatos üzemeltetésű intézmény, ezért pedagógiai túlmunka ellátása szükséges. Ezen azt értjük, hogy a nevelőtanár a kötelező óraszámán felüli időben éjszakai ügyeletet, hétvégi ügyeletet (szombat – vasárnap) lát el, melynek keretében igény szerint tanulókört, szaktantárgyi korrepetálást, egyéni és csoportfoglalkozást, szabadidős programokat szervez és bonyolít le.

6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSE

6.1 A fejlesztőpedagógiai munka

Programunkban *A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendeletben* meghatározott pedagógiai és egészségügyi rehabilitációs célokat és feladatokat tekintjük irányadónak.

A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása. A fő cél az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszhetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók az integrált keretek között történő nevelés, oktatás során elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez és megmaradáshoz elengedhetetlenül szükségesek. Kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó készség- és képességfejlesztés, a komplex személyiségfejlesztés. A

fejlesztőpedagógusok/gyógypedagógus által vezetett rehabilitáció-rehabilitáció az eredményes iskolai előmenetelt szolgálja. A nevelés, oktatás célja:

- A korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolása,
- A tanuláshoz, szakmatanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése,
- Munkavégzésre való szocializálás, a tanulók élettervezésének elősegítése, önálló életvezetés megalapozása.

Az SNI fiatalok nevelését átható rehabilitáció-rehabilitáció célja a fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

6.2 A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók fejlesztése

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fejlesztőpedagógiai segítséget igényelnek.

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók valamennyien állandó résztvevői a kollégiumi szabadidős tevékenységeknek, hiszen minden programunk integráltan zajlik. Kiemelkedő fontosságú számukra az inkluzív környezetben történő szociális és képességfejlesztés (vetélkedők, játékok, drámaszakkör, Zenés képek-képes zenék).

A kollégiumban a fejlesztőpedagógusok egyéni vagy kiscsoportos foglalkozások keretében fejlesztik a tanulókat. A kiscsoportos foglalkozásokon 2, 3, legfeljebb 4 fő vesz részt. Fontos a differenciálás, ahol lehetőleg azonos korosztályú, hasonló problémákkal küzdő gyerekek alkotnak egy csoportot. A fejlesztőpedagógus feladata a gyerek képességeinek fejlesztése, amely elősegíti az átlagos szintre való felzárkózást. Segítséget nyújt a normális intellektusú, de részképesség-zavarral küszködő tanulók számára.

Segítőként, a csoportvezető tanárokkal együttműködve dolgoznak. A naprakész tájékoztatás elengedhetetlen.

A Deák Ferenc Középiskolai Kollégium sajátos nevelési igényű és BTMN-es diákjai számára a fejlesztő foglalkozások kötelezőek.

A kollégiumi fejlesztőpedagógiai munka a nevelői tevékenység más résztvevőivel együtt valósul meg. A közös munka első lépése egy tudatos, átgondolt, tervszerűen felépített fejlesztői program, konkrét *célkitűzésekkel* egybekötve, melyek a következők:

- Az iskola követelményrendszerének való sikeres megfelelés,
- A meglévő deficitiek ledolgozása, a hiányok pótlása,
- A meglévő képességek kiaknázása és megerősítése,
- A teljesítőképes tudás megszerzése,

- A személyiségben rejlő gátak és lehetőségek feltárása,
- A tanuláshoz szükséges pszichikai funkciók fejlesztése,
- A személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása,
- Hatékony tudásbővítés és tudásszint emelés,
- Problémaérzékenység és a problémamegoldó gondolkodás kialakítása,
- A járulékos tünetek, viselkedés- és magatartási zavarok korrekciója,
- Reális énkép és önismeret kialakítása,
- Az érzelmi stabilitás, az egyedi érzékenység és motiváltság fokozása.

A tanév első négy hetében fel kell mérni az újonnan hozzánk került tanulók tudásszintjét, készségeik és képességeik szintjét. A felmérés egyénileg történik.

A tanulási kudarcot kiváltó okok sokfélesége miatt a kezelés módjai különbözőek. Mindenható módszer nincs, az összes alkalmazott eljárás személyfüggő. A felzárkóztatás, a fejlesztés sikeressége minden tanuló esetében a különleges bánásmód és a differenciált fejlesztés függvénye. A megfelelő módszer alkalmazásához figyelembe kell venni az életkort, a meglévő képességeket, az érdeklődés szintjét, a motivációt, a tárgyi- és személyi feltételeket.

Diákjaink heti 1-3 fejlesztő foglalkozáson vesznek részt.

A fejlesztő foglalkozásokon arra törekszünk, hogy mindig a tanulók számára érdekes, az érdeklődési körébe tartozó olvasmányokkal keltsük fel az érdeklődésüket. A játékosággal, az ötletességgel a figyelem fenntartását tudjuk biztosítani. Tehát, a motiváció az egyik legfontosabb eszközünk! A kollégiumban a fejlesztő foglalkozások egyik nélkülözhetetlen eleme a játék, hiszen fontos eszköz a szorongó, gátlásos gyerekek számára. A játék az öröm forrása, a diák feloldódik, megnyílik és sikerélménye lesz. Közben észrevétlenül a képességek további elsajátításában, fejlesztésében részesül, mert fogalmakat, szabályokat is tanul, koncentrálnia kell, fejlődik a szókinccse, a betűk pontos ismerete, a sorrendiség, a mondatalkotási készség, a memória, a szövegértés, a vizuális észlelés, a finommotorika. A fejlesztő játékok vonzóak, látványosak és negatív érzelmektől mentesek. Különböző memóriajátékok, puzzle, betűkirakók, szókinccsfejlesztő játékok, háromdimenziós játékok, fejtörő játékok, és nem utolsósorban a Varázsbetű program áll a rendelkezésükre.

A fejlesztőpedagógus munkája nem hoz látványos, gyors eredményeket, hiszen a tanulók felzárkóztatása sok türelmet, motivációt, egyénre szabott foglalkozások sorozatát és sok időt igényel. Azonban a kis eredményeket is díjaznunk kell.

A sok munka és erőfeszítés (tanár és az SNI-s diák részéről egyaránt) előbb-vagy utóbb a diákok életében pozitív eredményekkel társul.

6.5 A tanulásban akadályozott gyerekek integrációja a kollégiumban

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az Irányelvben leírtakat alkalmazzuk.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása. A tanulók eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszhetőségi prognózisa esetén is kiemelt cél, hogy a tanulók a speciális szakiskola, – vagy az integrált keretek között történő – nevelés, oktatás során elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, megmaradáshoz és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek.

Kollégiumunkban a tanulásban akadályozottak integrációja néhány éve kezdődött el. A speciális szakiskolákban szakmát tanuló fiatalok hagyományos középiskolás csoportokba kerülnek. Szegregált, azaz tisztán értelmi fogyatékos csoport nincs. Beillesztésük és beilleszkedésük újabb kihívást jelent a tantestület és az ép értelmű társaik számára. A nevelési és oktatási feladatokat komplex egységként kezeljük és integrációs munkánk központi kérdésévé tesszük.

„**Az integráció** mint pedagógiai folyamat azt jelenti, hogy a szervezet megkísérli a tanulásban akadályozott fiatal tanulását és életét egyaránt didaktikai és módszertani eszközökkel professzionális módon felügyelni, védelmezni, segíteni” (Bendlicht, Heinlian, Kravich, 1999.).

Az interaktív pedagógiai folyamatban a különböző típusú szakemberek szoros együttműködésére van szükség. Ez nem csupán a külön-külön megszerzett ismeretek összegzését jelenti, hanem rendszerében megújulva egy közös kooperáló munkafolyamatot eredményez. Nem jelenti a csoportnevelő szerepének háttérbe szorulását, de a gyógypedagógiai tudást és a gyógypedagógus jelenlétét igen. A két szakember (gyógypedagógus és pedagógus) egymást támogatják, a tanulókért felelősséget vállaló, kiegészítő együttműködés az együttnevelés, azaz az integráció kulcsa.

Ebben a folyamatban a segítő szakemberek (ápolónő, szociálpedagógus, fejlesztőpedagógus) is fontos szerepet töltenek be.

Kik tartoznak a tanulásban akadályozottak csoportjába?

„Azok a gyerekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességi zavart mutatnak” (Mesterházi, 1999.)

Zavar jelentkezhet:

- késztetésben,
- motiváció alakulásában,
- munkafolyamat végzésében,
- önirányításban,
- önértékelésben,
- szociális beilleszkedésben, ezért állandó megerősítésre, kontrollra szorulnak.

Az értelmi fogyatékos gyermek mentális deficitje miatt elsősorban érzelmileg befolyásolható, amit a nevelési folyamat minden fázisában szem előtt kell tartanunk.

A tanulásban akadályozott növendékek integrációjához szükséges feltételek:

- a pedagógusok és a csoporttagok felkészítése a „más” gyerekek befogadására,
- a fogyatékoságból adódó hátrányos következmények csökkentése,
- képességeik tervszerű fejlesztése az egyéni fejlődési sajátosságokhoz szabottan, hogy meg tudják állni a helyüket a környezetükben, azaz, hogy integrálhatók legyenek,
- önállóságra nevelés elve,
- az esélyegyenlőség megteremtése, hogy felkészüljenek az önálló életre,
- az egészséges énkép kialakítása, vagyis ismerjék saját értékeiket és korlátaikat, ennek alapján legyen önbizalmuk,
- kudarctűrő-képességük növelése.

Összefoglalva: segíteni kell a fiatalokat saját személyiségük megismerésében, életprogramjuk meghatározásában, valamint abban, hogy a kollégiumot elhagyva nyitott és alkalmazkodó felnőttként zökkenőmentesen tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Kollégiumunkban mind a személyes, mind pedig a tárgyi feltételek adottak a tanulásban akadályozott növendékek integrációjához. Az évek óta megszerzett tapasztalatok alapján a *szociális integráció* a legmegfelelőbb és leghatékonyabb forma tanítványaink együttélésére. Ez azt jelenti, hogy a szilencium (tanulási idő) szegregáltan folyik, de a tanórán kívül együtt élnek társaikkal és teljes jogú tagjai a kollégiumnak (szabadidős programok, diák önkormányzat stb.).

A nevelési területen kiemelt hangsúlyt kap - az együttélési normák elsajátításán kívül - az együttes tevékenység örömeinek megélése, a közös játék, a közös élményszerzés.

Ez a fogadó és a fogadott részéről kölcsönös alkalmazkodást tesz szükségessé, egyaránt jelenti az „adást” és a „kapást”. Az itt szerzett tapasztalatok majdan tágabb környezetükben is felhasználhatóak lesznek. Ebben a helyzetben a nevelővel való bizalomteljes kapcsolat

elengedhetetlen. Ha ez létrejön, ezekkel, a gyerekekkel „hegyeket lehet megmózgatni”. Minden esetben fontos az azonnali visszajelzés, a megerősítés.

Feladatoknál fontos az érthető, rövid instrukció. Figyelembe kell venni, hogy állandó, jól érthető szabályok mellett biztonságot nyújtó, konkrét feladatok megoldására képesek. Absztraháló képességük gyenge, a tanult ismereteket más helyzetekben nem, vagy csak nehezen tudják alkalmazni.

Konfliktus forrása lehet a csoportban a higiénés szokások hiánya, ezért törekedni kell ennek kialakítására és ellenőrzésére.

Tudni kell, hogy az értelmi fogyatékos gyermek fokozottan befolyásolható bármely irányba, ezért figyelemmel kell kísérni társas kapcsolatait, mert könnyen áldozat válhat belőle. Fontos, hogy folyamatosan adjunk nekik kisebb, teljesíthető megbízásokat, melyek által sikerélmények érik őket. Kellő érzelmi motiváltság esetén feladataikat precízen, kitartóan végzik el.

Látszólagos ellentmondás, hogy integrációs törekvéseink ellenére szilenciumuk külön csoportban, szegregáltan történik. Ez a paradoxon azonban mégis a sikeres beilleszkedésüket segíti.

A mentális sérült növendékekre fokozatosan jellemző, hogy figyelmük a tanulási folyamat során nehezebben leköthető, elkalandozó, emlékezetük bizonytalan, pontatlan. Gondolkozásuk konkrét területen is alacsonyabb szintű, de absztrahálásuk (nehezen vonatkoztatnak el) jelentősen eltér ép társaikétól. Figyelmük tartóssága kisebb. Esetükben a spontán tanulás kevesebb szerepet kap. Ezt folyamatosan erősíteniünk kell. Ők a megtanult ismeretek alkalmazására más területen, csak segítséggel képesek, ezért gyógypedagógus jelenléte fontos feltétele a hatékony tanulásnak.

A kollégiumban naponta 1-3 órában kiscsoportos keretek között készülnek fel az iskolai feladatok elkészítésére. Itt mások a tanulási szokások, más a tanulási tempó, minden tanuló más képességgel rendelkezik. A szilencium ideje alatt is érzékelhető, hogy a pszichés szempontok fokozottan játszanak szerepet a tanulási motivációjukban. Mentálisan is kevésbé terhelhetőek, ezért gyakoribbak a szünetek, mozgásos játékok alkalmazása. Olyan gyógypedagógiai speciális tervezésre, szervezésre, megvalósításra van szükség, ahol a különböző képességű tanulók párhuzamosan, egymástól eltérő módon, segítséggel jutnak el a szükséges didaktikai ismeretek elsajátításához.

Célunk:

Tudatosuljon az, hogy az én jólétem nem teremthető meg mások kárára, sőt mások nélkül sem, csakis azáltal, hogy a magaméval együtt mások jólétére törekszem. Ki kell alakulnia egy olyan közösségi érzésnek, melynek minden tagja részt vesz a döntések meghozatalában.

Az *integrációs folyamat* minden résztvevője számára fontos, hogy tudatosuljon, hogy a szabályok eszközök és nem célok, és kialakulásában minden érintett félnek részt kell vennie.

Konklúzió:

A folyamatos és természetes segítő magatartás beépül a tanítványok értékrendszerébe. Az érzelmekben gazdag nevelési folyamat minden szereplőben a szociális érzékenységet támogatja.

Az inklúziót vállaló intézmények pedagógusainak és növendékeinek személyisége fejlődik, a problémamegoldás, a kreativitás és a reflektivitás dimenziójában.

Olyan társadalmi modellt nyújtunk diákjaink részére, amelyben az együttélés, a bármilyen másság elfogadása életünk természetes velejárója.

A DEÁK FERENC KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM
PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK KIEGÉSZÍTŐ
KÖTETE

II.

A KOLLÉGIUMI ALAPPROGRAM TÉMAKÖREI
2020.

Deák Ferenc Középiskolai Kollégium
Székhely: 1143. Budapest, Tábornok utca 22.
Tel: 1/606-7250
e-mail: titkarsag.dfk@gmail.com
web: www.deak-koll.sulinet.hu

Tartalomjegyzék

<i>Bevezetés</i>	<i>43</i>
<i>1. A tanulás tanítása</i>	<i>47</i>
<i>2. Az erkölcsi nevelés</i>	<i>50</i>
<i>3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés</i>	<i>53</i>
<i>4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés</i>	<i>56</i>
<i>5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése</i>	<i>58</i>
<i>6. A családi életre nevelés</i>	<i>65</i>
<i>7. Testi és lelki egészségre nevelés</i>	<i>67</i>
<i>8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség</i>	<i>68</i>
<i>9. Fenntarthatóság, környezettudatosság</i>	<i>72</i>
<i>10. Pályaorientáció</i>	<i>74</i>
<i>11. Gazdasági és pénzügyi nevelés</i>	<i>78</i>
<i>12. Médiatudatosságra nevelés</i>	<i>81</i>

Bevezetés

A kollégium, mint nevelési, oktatási színtér sajátosnak tekinthető az intézmények között. Mivel a tanulók itt töltik mindennapi életüket, tanulási-és szabadidejük nagy részét, az intézmény nagy szerepet vállal szocializációjuk, személyiségfejlődésük alakulásában. A Deák Ferenc Középiskolai Kollégium tanulói összetétele az utóbbi években egyre heterogénebbé vált; a kollégium profiljához híven nagy számban vannak jelen sajátos nevelési igényű tanulók, valamint egyre több az érettségi utáni szakképzésben részt vevő fiatal. Ezek a megváltozott körülmények új kihívások elé állították intézményünket.

Mivel tanulóink jelentős része rossz szociális körülmények között élő, hátrányos helyzetű családból kerül ki, kiemelt feladatunk, hogy a szocializáció terén minél nagyobb szerepet vállaljunk magunkra. Az alapprogrami témakörök megfelelő feldolgozása éppen ezért fontos, hiszen segítségével megalapozhatjuk a tanulók egészség- és személyiségfejlődését, tanulási stratégiáik kialakulását, életpályájuk sikeres alakítását, vagyis mindazt, ami a konstruktív életvezetéshez elengedhetetlen.

A 2011-2012-es tanévtől a Deák Ferenc Középiskolai Kollégium a 7 alapprogrami témakört projekt módszerrel dolgozta fel. Úgy gondoltuk, hogy a nagy létszám miatt érdemes lenne a témák kötelező, kollégiumi csoportokon belüli feldolgozása mellett nagyobb szabású, az egész kollégiumot megmozgató programsorozatot létrehozni. A témaköröket nevelőtanáraink érdeklődésüknek és szakterületüknek megfelelően felosztották, ezáltal minden témakörhöz egy felelős munkacsoport lett rendelve. A témaköröket időlegesen felosztva pedig tematikus hónapokat terveztünk meg, ahol a diákok a kötelező foglalkozás mellett több, szabadon választható programból választhattak.

A programszervezés során figyelembe vettük a tanulók egyéni jellegzetességeit, életkori sajátosságait, külön figyelmet szentelve mind a műszaki területen tanuló, gyakorlatiasabb szakközépiskolásoknak, mind az érettségi utáni képzésben részt vevőknek. Az is fontos szempont, hogy a tanulók iskolai leterheltsége után lehetőleg minél inkább a frontális oktatástól eltérő foglalkozásokon vehessenek részt. A programok így igen változatosak lettek, mind módszertanukat, mind eszközeiket tekintve. Ezen felül minden hónap témakörének megfelelően készültünk egy kollégium szintű havi programmal, ahol a kollégiumi csoportok nevelőtanáruk segítségével, közösen készültek fel az adott témából, vagy hoztak létre valamilyen produktumot. Ez a projekt-jellegű feldolgozás nem csupán a fiatalok kreativitását és önkifejező képességét fejlesztette, hanem a csoportok tagjai közötti együttműködést, a csapatmunkát is.

Az új Nemzeti alaptanterv alapján a 2013-2014-es tanévtől az alábbi alapprogrami témakörök kerülnek feldolgozásra:

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

Mivel a korábbi tanévek tapasztalatai azt mutatják, hogy az alapprogrami témakörök újszerű feldolgozása sokkal eredményesebb és motiválóbb a tanulók

számára, a jövőben is szeretnénk megtartani a tematikus hónapok struktúráját. A témaköröket párosával 6 tanári munkacsoport dolgozza fel, figyelembe véve a témák közötti tartalmi koherenciát. Az így kialakult témakör-párok továbbra is egy-egy hónap kiemelt témái lesznek, melyre a kollégiumi csoportokon belüli foglalkozások és a nagyobb programok épülnek. Az így kialakult éves bontás az alábbiak szerint alakul:

Hónap	Kiemelt témakörök
Október	Nemzeti öntudat, hazafias nevelés Állampolgárságra, demokráciára nevelés
November	A családi életre nevelés Testi és lelki egészségre nevelés
December	A tanulás tanítása Médiatudatosságra nevelés
Január	Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése Pályaorientáció
Február	Az erkölcsi nevelés Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
Március	Fenntarthatóság, környezettudatosság Gazdasági és pénzügyi nevelés

A témakörök feldolgozása többféle módszer alkalmazásával történik. Nagy szerepe van a nevelőtanárok által szervezett tematikus csoportfoglalkozásoknak, ahol a diákok a kötelező óraszámban, kisebb

létszámú csoportokban sajátítják el témakörökhöz rendelt tudásanyagot. Ezt kiegészítendő, az adott hónapoknak megfelelő témákban különböző, szabadon választható programokon vehetnek részt tanulóink (pl. külső programok, múzeum-és színházlátogatás, megemlékezések, projektnapok, beszélgetés meghívott vendégekkel, vetélkedő, filmvetítés stb.). Mind a nevelőtanár által tartott foglalkozásokon, mind a kollégium szintű programokon törekszünk a változatos oktatási módszerek alkalmazására (előadás, megbeszélés, vita, tanulói kiselőadás, szerepjáték, csoportmunka).

1. A tanulás tanítása

A kollégiumba érkező tanulók jellemzően sok iskolából, különböző méretű és társadalmi összetételű településről, eltérő családi környezetből jönnek. A középiskolai követelményekre, illetve az ehhez szükséges tanulási stratégiákra való átállás nehéz feladat a számukra.

A kollégiumon belül a tanulás színterét elsősorban a szilenciumi foglalkozások adják. Ezen kívül minden évben, minden évfolyamon szervezünk tanulás módszertani foglalkozásokat. Ezek célja, hogy azonosítsa, és a diákokban tudatosítsa saját tanulási stílusukat, és az ehhez jól alkalmazható tanulási stratégiákat, valamint hogy segítse új stratégiák kiépülését. Ez kiemelt feladatunk, hiszen a kollégiumban nagy számban vannak jelen sajátos nevelési igényű, valamilyen részképeség zavarral küszködő gyerekek. Az ő számukra elengedhetetlen, hogy felismerjék azokat a módszereket, amelyekkel sikereket érhetnek el a tanulásban. A kollégiumi tanulás, a módszertani foglalkozások ezen felül a tudás elsajátítását, pályaválasztást, az életre való felkészítést célozzák meg, valamint továbbfejlesztik a diákok már meglévő tudását. Kialakítják az önálló tanulás, a közösségben való tanulás módszereit, felkészítenek az önművelésre és önevelésre. A hatékonysághoz elengedhetetlenül szükséges, hogy a szaktanárok segítsék szakmai tudásukkal a szilenciumokon a diákokat.

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszertani megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli különbségeket enyhítheti, figyelembe véve a tanulók egyéni szükségleteit.

Célok, feladatok:

- Azon tanulási módszereknek a megtanítása, amelyek bármely tantárgy eredményes tanulásához felhasználhatóak és a további tanulmányainak sikeres teljesítéséhez is biztos alapot adnak
- Tanulási részképességek - figyelem, beszéd, olvasás, emlékezés, gondolkodás, önművelés- fejlesztése. Hiányok pótlása, később a módszerek, stratégiák magasabb szintre helyezése.
- Ösztönözni a tanulókat arra, hogy a tanulással kapcsolatos problémáikkal szembenézzenek, azokra megoldást keressenek.
- A tanulás megtanítása, megszerettetése, valamint az, hogy a tanulók életrendjükbe el tudják helyezni a tanulást; képesek legyenek felállítani fontossági sorrendet tevékenységeik és tanulnivalóik között.
- Koncentráció, figyelem fejlesztése
- A diákok számára feltárt, összegyűjtött és rendszerezett tananyagok, elektronikus források elérhetősége

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Hatékony tanulási technikák elsajátítása, alkalmazása.
- A tanuló képes legyen segítséggel, később önállóan szervezni - beosztani idejét.
- A tanuló ismerje meg saját tanulási szokásait, találkozzon különböző tanulási módszerekkel.
- Tanulja meg a tantárgyhoz kapcsolódó ismereteket. Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.
- A tanuló sikeresen alkalmazza a szövegértő olvasást, lényegkiemelést, jegyzetelést, vázlatkészítést, memorizálást.

- Az általános iskolai tanulmányai során megszerzett könyvtári ismereteit tanári segítséggel legyen képes rendszerezni. Ismerje meg, és használja a gyakorlatban is a kézikönyvtárat.
- Szerezzen tapasztalatokat a legújabb információhordozók használatáról. Ismerje meg a különböző dokumentumfajták (könyv, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, digitális adathordozók) szerepét a szaktárgyi ismeretszerzésben valamint a köznapi élet egyéb területein; legyen képes a dokumentumfajták felhasználására a gyakorlatban.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- A tanuló képes legyen sikeresen felkészülni vizsgáira.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	3	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Tanulási stílus, tanulási módszerek Ismeretek értelmezése, rendezése Könyvtárhasználat Információhordozók Felkészülés vizsgára	<p>Tanulási stílus kérdőív felvétele és közös megbeszélése</p> <p>Tanulás módszertani foglalkozások, részképességek fejlesztése.</p> <p>Szövegelemzés, jegyzetelés, vázlatkészítés</p> <p>Könyvtári foglalkozás, katalógushasználat, információkeresés.</p> <p>Ismerkedés a különböző információhordozókkal, kiemelten a digitális információkereséssel.</p> <p>A sikeres felkészülés stratégiáinak ismertetése.</p> <p>Vetélkedő a tanulás hónapja keretében.</p>				

Várható költségek, dologi kiadások:

- papír-írószer

2. Az erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés szerepe kiemelten fontos a középiskolás korosztály esetében. A serdülő fiatalok ebben az életkorban sajátítják el azokat az etikai normákat, melyek később egész életükben irányadóak lesznek. Fontos, hogy ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, valamint mindennapi döntési helyzetekbe.

Kollégiumunkban eddig is nagy hangsúlyt fektettünk az erkölcsi nevelésre. Az évek óta működő dráma szakkör keretein belül rendszeresen kapnak a tanulók olyan szituációs feladatokat, amelyben valamilyen etikai kérdést, problémahelyzetet kell megoldaniuk. Ezeket a szituációkat később közösen beszélik meg a diákok, elemezve az adott helyzetben hozott döntések etikai vonatkozásait.

Fontosnak tartjuk azt is, hogy a tanulók mindennapi életéből vett eseményeket, tapasztalataikat is megbeszéljük. Erre leginkább a kollégiumi lakócsoporthoz napindító foglalkozásai teremtenek lehetőséget. Az ilyen foglalkozásokon a diákok könnyebben megnyílnak, és saját példáikon keresztül könnyebben közelíthetők hozzájuk az etikai-erkölcsi alapelvek. A témakör keretein belül szeretnénk ezt a foglalkozást kiterjeszteni minden kollégiumi csoport számára.

Az erkölcsi témakörön belül nagy hangsúlyt kap a helyes viselkedés és az alapvető illemszabályok, amelyek egy ekkora közösség esetében nélkülözhetetlenek a zökkenőmentes együttéléshez. Fontosnak tartjuk, hogy a kollégium munkatársai gondolkodásmódjukkal és viselkedésükkel követendő példát állítsanak a fiatalok elé.

Célok, feladatok:

- Az erkölcs, etika alapfogalmainak, fontosabb alapelveinek megalapozása a tanulóknban.
- Helyes viselkedés kialakítása a kiegyensúlyozott együttélés érdekében.
- A tanulók felkészítése arra, hogy saját életükben képesek legyenek a saját és mások érdekeit figyelembe véve helyes és sikeres döntések meghozatalára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló legyen tisztában az erkölcs alapfogalmával és szerepével az emberi együttélésben
- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát mind egyéni, mind közösségi szinten
- A tanuló képes legyen a saját élethelyzetében fellépő erkölcsi döntések meghozatalára.
- Viselkedésével képes legyen alkalmazkodni az iskolai, kollégiumi és társadalmi normákhoz.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Az erkölcs fogalma Erkölcsei felelősség, döntési helyzetek Együttérzés, segítőkészség Egyéni és közösségi felelősség A munka megbecsülése	Beszélgetés a kollégiumi csoportokon belül az erkölcsi alapkérdésekről. A tanulók saját tapasztalatainak megvitatása kiscsoportos foglalkozás keretében. Projektmunka keretében 1-1 irodalmi, történelmi személyiség életének feldolgozása, majd ennek bemutatása a hónapzáró rendezvényen. Szituációs gyakorlatok a drámaszakkör keretein belül.				

Várható költségek, dologi kiadások:

- papír-írószer

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Fontos szempont, hogy a tanulók jól ismerjék saját régiójuk, szűkebb környezetük történetét, kultúráját, néphagyományait vagy nyelvezetét, mert ha azt ismerik és szeretik, úgy a más környezetből, más népcsoportból érkező társaik kultúráját, identitástudatát, hagyományait is tiszteletben tudják tartani. Fontos célunk, hogy harmonikus légkör alakuljon ki diákjaink életében, mert így lehet csak tartalmas mindennapokat megélni, illetve közös munkánkban sikereket elérni.

Kollégiumunkban évek óta teret adunk olyan rendezvényeknek, melyekkel a nemzeti öntudat elmélyítését, valamint más népek kultúrájának megismerését célozzuk meg. Ide tartoznak az irodalmi estek és a művészeti kiállítások, amelyeket a diákok alkotásaiból szervezünk, valamint a népszerűvé vált „120 perc a föld körül” című vetélkedő, melyen a diákok csapatokat alkotva nyújtanak ízelítőt az általuk választott országok, népek szokásaiból, kultúrájából, sőt gasztronómiájából.

A különböző kollégiumi kirándulásoknak is nagy szerepük van a honismeret fejlesztésében. (Debrecen, Szombathely, Keszthely, Esztergom, Gödöllő stb.). A fővárosban tett séták népszerűek (Normafa, Hősök tere, Fővárosi Állat-és Növénykert). A jövőben tervezzük a Magyar Állami Operaházba tett, idegenvezetéssel egybekötött látogatást. A hon-és népismeret témakörén belül a tanulók rendszeresen eljutnak klasszikus és kortárs színházi előadásokra is.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés témakörét október hónapra összpontosítjuk, ugyanis ilyenkor kerül megrendezésre az immár hagyománnyá vált Deák Hét, melynek keretein belül előadásokkal, vetélkedőkkel, rajz-és fotókiállításokkal emlékezünk névadónkra.

Az egész tanévet végigkísérő programok a nemzeti ünnepek, melyek lebonyolításában komoly szerepet vállal a kollégium dráma szakköre.

Az anyanyelv ápolásának céljából továbbra is folytatnunk kell régi hagyományainkat: a felolvasó esteket, a szavaló- és mesemondó versenyeket, például a már hagyománnyá vált Benedek Elek vers-és prózamondó versenyt.

Célok, feladatok

- A szülőföld szeretete (lokálpatriotizmus), a szűkebb pátria, tájegység ismerete, identitástudat megőrzése, értékek továbbvitele.
- A nemzeti kultúra értékeinek, hagyományainak megismertetése és megszerettetése a tanulókkal.
- Hazánk nemzetiségeinek ismerete, jogaik elismerése, kultúrájuk, hagyományaik, identitástudatuk tiszteletben tartása.
- Nyitottság kialakítása más kultúrák, értékrendek, vallások iránt.
- Hazánk történelmi, irodalmi személyiségeinek megismertetése a tanulókkal, kiemelten a kollégium névadójának, Deák Ferenc életét és munkásságát.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló ismerje meg környezetének kultúrtörténetét, hagyományait, értékeit
- Tudatosodjon a közösséghez tartozás és a hazaszeretet fontossága.
- A tanuló képes legyen saját identitása kialakítására, amellett, hogy tiszteletben tartja minden ember saját kultúráját, vallását, értékrendjét.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra, sport kiemelkedő személyiségeit.
- Ismerje és értse hazánk nemzeti ünnepeinek történetét és szerepét.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Közösséghez tartozás, hazaszeretet Hazánkban élő nemzetiségek kultúrája Hazánk történelme, fontosabb személyiségei Európai Unió ismeretek	<p>Beszélgetés a kollégiumi csoportokon belül a saját és más kultúrák jellegzetességeiről.</p> <p>Látogatás a Hősök teréhez (9.)</p> <p>Látogatás a Magyar Állami Operaházba (10.)</p> <p>Látogatás a Magyar Nemzeti Galériába (11.)</p> <p>Látogatás a Terror Házába (12.)</p> <p>Látogatás a Mementó Parkba (13-14.)</p> <p>Deák Hét kulturális hét programjai</p> <p>Előadás az európai értékekről, Európai Unió ismeretekről</p>				

Várható költségek, dologi kiadások:

- belépőjegyek a Magyar Nemzeti Galériába, Terror Házába, Mementó Parkba, a tanulók és kísérőtanárok részére
- Papír-írószer, dekorációs kellékek a Deák Hét programjaihoz

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégium, mint a közösségi élet egyik fontos színtere különös figyelmet fordít a demokratikus alapértékek elsajátítására. Egy ekkora közösségben elengedhetetlen, hogy a tanulók minél korábban megismerkedjenek a demokratikus jogok helyes gyakorlásával, hogy képesek legyenek saját és közösségük érdekeit képviselni.

A kollégiumban nagy szerepe van a Tanulói Önkormányzatnak, melyben minden kollégiumi csoportból képviseltetik magukat a fiatalok. Az önkormányzat nem csupán az érdekképviselés terén vállal szerepet magára, de a szabadidős programok szervezésében is aktívan részt vesz.

A kollégiumi csoportokon belül is fontos szerepe van az állampolgárságra, demokráciára nevelésnek. Több csoportban is készül év elején csoportalkotmány, melyet a nevelőtanár és a tanulók közösen fogalmaznak meg. Ez azért szerencsés, mert a diákok a saját maguk által meghatározott szabályokat, együttélési alapelveket könnyebben érzik magukénak, és igazítják ehhez a viselkedésüket.

Törekszünk arra, hogy a fiatalok tudatos magyar, illetve európai állampolgárokká váljanak, jogaik és kötelességeik ismerete pedig harmóniában álljon egymással.

Célok, feladatok

- A demokrácia fogalmának és fontosságának megismertetése a tanulókkal
- Képesé tenni a tanulót a társadalommal való együttműködésre, aktív szerepvállalásra
- Szűkebb környezetében képes legyen a demokratikus együttélésre, érdekképviselésre

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit
- Képes legyen együttműködni nevelőtanárával, kollégiumi csoportjával, illetve közösen kialakítani az együttélési normákat
- Képes legyen az érdekképviselőre, jogai és kötelességei gyakorlására

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
A demokratikus jogállam felépítése, működése Egyetemes emberi jogok Felelős állampolgári magatartás	A demokratikus jogállam működésének alapelveinek feldolgozása kollégiumi csoportokon belül Csoportalkotmányok elkészítése a kollégiumi csoportokon belül Látogatás a Parlamentbe (9-10.) Ismerkedés az Alaptörvénnyel (11.) Választójogi alapismeretek (12.) Európai Unió alapismeretek (13-14.)				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A serdülőkor, mint a leválás és az identitás kialakításának időszaka

A 15-17 éves kori életszakaszban a fiatal érzelmeit a szüleiről visszavonja, magatartása a családtagokkal szemben gyakran elutasító, ami bár a szülők számára nehezen viselhető, mégis egyfajta védekezést jelent a fiatal saját érzései ellen, amelyek visszahúznák őt a családba. Átmeneti szakasz ez a fiatalok életében, ami keltheti az üresség, szomorúság érzését is, Anna Freud egyenesen a gyász érzéséhez hasonlítja (Frenkl és Rajnik, 2002). A belső bizonytalanság és a felerősödött libidinális ösztönkésztetésekkel szemben a serdülő leggyakrabban az acting outnak nevezett nem szokványos levezetési móddal védekezik, azaz sokszor inadekvátan, aszociális módon, indulatok által vezérelve reagál. Anna Freud (1958, id. Frenkl és Rajnik, 2002) pszichoanalitikus értelmezése szerint az újraéledt ödipális konfliktus feszültsége ellen a serdülő sokféleképpen védekezhet: a szülőkhöz kapcsolódó érzelmeket külső tárgyakra (kortársak, bandák, vezetők) helyezi át, vagy érzéseit az ellentétükbe fordítva teremt távolságot, vagy saját magára vonja vissza nagyzásos fantáziák formájában, illetve extrém mértékű szorongás esetén pszichotikus mélységű regresszióba vonul. Ezek a viselkedésmódok – ha nem kizárólagosan vannak jelen – természetesnek tekinthetők ebben az életkorban.

A serdülőkor az identitás kialakulásának döntő szakasza, melyben a korábbi gyermeki azonosulások újraszerveződnek és integrálódnak. “Az identitásérzés alapja az egyénnek az az érzése, hogy *rendben van*, rendelkezik önmagával, megfelel a környezet bizalmának, és olyanná tud válni, amelyet a környezet értékel és elvár.” (Frenkl és Rajnik, 2002, 105. o.).

Az identitás megszerzése adja az alapot az értelmes és mély emberi kapcsolatok kialakításához. Létrejöttéhez szükséges az *időperspektíva* kialakulása. A fiatal tanulja meg, hogy az erőfeszítés és az eredmény nem független egymástól. A múlt, a jelen és a jövő összefügg egymással. *Az önbizalom*

megszerzése, azaz, megtapasztalja, hogy van irányítása a sorsa felett, és érdemes erőfeszítéseket tenni. A *szociális szerep-gyakorlat* képessége, azaz, merjen próbálkozni mindenféle szerepek kipróbálásával, elkerülve a szerepfixációt. A *szerep gyakorlás a munka világában*, elkerülve a bénultságot; a *szexuális polarizáció*, amivel a fiatal a későbbi párválasztást alapozza meg. A *vezetés/vezettség tisztázása*, melynek során a fiatal megtanul felelősséget vállalni, és ha valamiben nem kompetens elfogadni a vezetettséget, elkerülve az autoritás konfúziót; *ideológiai elköteleződés*, azaz a hűség eszmékhez, célokhoz, hitekhez, elkerülve az értékkonfúziót (Erikson, 1969).

Az önazonosság megszerzéséhez elengedhetetlenek a kortárs csoportban szerzett versengéssel, együttműködéssel, szereppróbatással kapcsolatos élmények. A kísérletezés ideje ez, amikor az egyén a társas térben kapott visszajelzések alapján, a felnőttek támogatásának és elismerésének segítségével megtapasztalhatja saját határait, kialakíthatja önmeghatározását. A kollégium lélektani tere – az intenzív és szövevényes társas szféra, a szoros együttélésből származó számos kapcsolódási lehetőség – több irányból is ki tudja elégíteni a fiatalok tükrözésre való igényét, elősegítve a reális énkép kialakulását. A kollégiumi csoport szűkebb és tágabb közösségi terei számos olyan felületet nyújtanak, amint keresztül a serdülő visszajelzést kap saját személyiségéről, képességeiről.

Az SNI mint prepubertáskori hátrány

Itt kell megemlítenünk a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos speciális pedagógiai szükségletet. Nekik az önismeret olyan fokára kell eljutni, amelyben az egyén felismeri azokat a képességeit, amelyekkel jól tudja kompenzálni meglévő hátrányait.

A sajátos nevelési igénnyel élő fiatal számára nehezebben megoldható a prepubertáskor (6-12 év) lélektani feladata. Az iskolába bekerülve meg kell

találnia a helyét a teljesítmény és a munka világában, azzal tud elismerést szerezni a számára fontos személyektől, hogy jól teljesít. “Ha nem tud jól teljesíteni, énhatárai megsérülhetnek, és előbb-utóbb feladja a reményt, hogy a nagyokkal azonosulhat. Elvész a tanulásba vetett bizalma, és önmagát csökkentértékűnek éli meg.” (Frenkl és Rajnik, 2002, 107. o.). Az önbizalomhiány odavezethet, hogy a gyermek kivonja magát az alól az elvárás alól, hogy kreatív legyen és teljesítsen.

Ez a veszély fokozottan érintheti az SNI-s fiatalokat, akik az iskolába lépéskor a teljesítés nehézségeivel kell, hogy szembesüljenek. A nem megfelelő, inkább a kudarcot hangsúlyozó oktatási környezetben a gyermek kíváncsisága, tanulásvágya, énképe sérül, és ez a személyiségfejlődési hátrány hatása az ezt követő fejlődési stádiumokban is jelentkezhethet. Az önértékelésében sérült serdülőben fokozottabb az igény a társak pozitív visszajelzéseire, ami miatt esetleg csábíthatóbbá, sodorhatóbbá, kiszolgáltatottabbá is válik.

A kollégiumi csoport közösségének kohézív ereje, a nevelő érzelmi támogatása, és a pszichológusi szoba terápiás közege segítséget nyújthat ahhoz, hogy az önértékelésében bizonytalan serdülő növelje énérejét, frusztrációs toleranciáját. A pedagógiai és pszichológiai munka célja, hogy a kollégiumba való költözés egyfajta újrakezdést jelenthessen a fiataloknak.

A kollégium mint szeparációs helyzet

- beilleszkedés (szobába, csoportba, iskolába), alkalmazkodás
- nagyvárosi lét
- önálló életvitel, felelősségvállalás

A kollégiumba való beköltözés lélektani dinamikája a szeparációs helyzethez hasonlítható. A szülőktől, az otthontól, a megszokottól való elszakadás élményével a fiatalok az addig kialakított megküzdési potenciáljuknak megfelelően küzdenek meg. A kollégiumi szocializáció időtartamát körülbelül

4-6 hétben számoljuk. Ha a beköltöző fiatal ezután a másfél hónap után is beilleszkedési problémákkal, együttélési konfliktusokkal küzd, az mindenképpen figyelmeztető jel a nevelőknek és a segítőknek egyaránt. Előfordulhat, hogy a szeparáció élmény korábbi feldolgozatlan gyászélményeket éleszt újjá, amik mint terápiás anyag bekerülnek a konzultációs folyamatba.

A szeparációs helyzet sajátos dialógusban áll azzal, hogy a kollégiumi fiatalok a személyiségfejlődésnek pont abban az időszakában vannak, amikor a legfontosabb lélektani feladat a szülőktől való leválás, az identitás megszerzése, a bizonyos fokú én-integráció és az önállóság kialakítása.

Önismeretet fejlesztő módszerek, eszközök a kollégiumban

A kollégiumba jelentkező kilencedikes diákjainkat és szüleiket a Személyi lap kitöltésére kérjük. Ennek az a célja, hogy a leghamarabb sikerüljön a gyerekek, a családok addigi életéről, életkörülményeiről a legfontosabb ismereteket megszereznünk. A speciális nevelési igényű tanulók esetében a szakértői vélemények szintén a személyiségfejlesztő munka tervezésének alapját képezik. A nevelőtanár számára a gólyanapok kötetlen együttlétei alkalmat teremtenek a tanuló személyiségének megismerésére. A beilleszkedési időszakban a szobaközösség alakulásának figyelemmel kísérése, irányítása szintén lehetőséget ad a tanuló önismeretének fejlesztésére; a nevelőtanári órákon való szerepléseken, a közösségért vállalt munkában, a játékos foglalkozásokon a tanulók más oldalukról is bemutatkoznak, megnyílnak. A tanév eleji, tanulmányokra, szabadidő eltöltésre, személyiségfejlődésre vonatkozó terveket az Egyéni fejlesztési tervben rögzíti közösen a nevelőtanár és a tanuló, melyben kijelölik az elérendő célokat.

Ennek félévi értékelése, a visszajelző interjú jó alkalom arra, hogy a tanuló értékelje saját képességeit, erőfeszítéseinek eredményeit, és megfogalmazza további feladatait. A szülőknak küldött féléves nevelői összegzés is a tanuló bevonásával készül.

Kollégiumunkban az önismereti, személyiségfejlesztő munka leglényegesebb eleme a nevelőtanárokkal rendszeresen folytatott egyéni segítő beszélgetés. Speciális esetekben a tanuló egyéni beszélgetéseket a segítő személyzet (pszichológus, szociálpedagógus) bármely tagjával folytathat.

Csoportos önismereti foglalkozásokon rendszeresen részt vesz minden tanuló. A lakócsoportonként naponta tartott napindító foglalkozások az aktuális információk és problémák megbeszélésén túl lehetőséget adnak a nevelőtanárnak a különböző önismereti, személyiségfejlesztő játékok és feladatok alkalmazására. A lakócsoportok a segítő személyzet tagjaival is rendszeresen találkoznak ilyen jellegű foglalkozások keretében, a kilencedikes tanulók év elején ismerkedő foglalkozásokon vesznek részt velük közösen. Ezt követően a nevelőtanárok és tanulók igényeire reagálva rendszeres csoportépítő programokra, tematikus beszélgetésekre kerülhet sor.

A csoporttal való munka alapja a szociometriai felmérés eredménye lehet. A szociometriai felmérés a közösségen belül kialakult társas kapcsolatokat vizsgálja, rokonszenvi és ellenszenvi választások alapján. A beilleszkedést nem személyiségjegyekkel, hanem a személy társas pozíciójával határozza meg. A szociometria haszna, hogy sokoldalúan tudja jellemezni a társas alakzatot, pedagógiai és szervezési támpontokat tud nyújtani a konfliktusok megelőzéséhez és a közösség erejének fejlesztéséhez.

A témakörök feldolgozása egyrészt a csoportvezető nevelőtanár feladata, a napindító foglalkozások keretében, munkáját a kollégium segítő személyzetének megjelenése segítheti. A dramatikus elemeket a kollégium dráma szakkörének vezetője biztosítja a csoportoknak.

Célok, feladatok

- Az önismeret, illetve reális énkép kialakítása a tanulóknál.

- Önbecsülés, önbizalom fejlődése a tanuló egyéni sajátosságainak megfelelő szabadidős tevékenységek által.
- Közösségi lét, csoporthoz tartozás élményének megalapozása a diákokban.
- Empátia és tolerancia fejlesztése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló ismerje meg saját személyiségének jellegzetességeit, képes legyen a reális önértékelésre
- A tanuló megtalálja azokat a tevékenységeket, melyek sikerélményekhez juttatják, fejlesztve önbecsülését
- Pozitív énkép kialakulása az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.
- Belátja az emberi kapcsolatok fontosságát, és képes azok ápolására.
- A tanuló számára legyen alapvető a másik ember személyének tisztelete és elfogadása.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Önismeret, társas kapcsolati kultúra	Az önismeret és társas kapcsolati kultúra jellemzőinek ismertetése kollégiumi csoportfoglalkozás keretében. Kulturált társas kapcsolatok, helyes egyéni és közösségi élet szabályainak bemutatása.				
Empátia, mások elfogadása	Drámapedagógiai foglalkozások kollégiumi csoportoknak a kollégium dráma szakkörének keretein belül.				
Társas kommunikáció	A csoport aktív közreműködésével megalapozott önértékelés kialakítása.				
	„ÖnArcKép” című kiállítás bemutatása a diákok alkotásaiból a kollégiumi közösségnek.				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer, rajzeszközök a kiállítás elkészítéséhez

6. A családi életre nevelés

A családnak fontos szerepe van a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében. A kollégiumnak éppen ezért egyik fő feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek átadása. Sajnos tanulóink nagy része nem rendelkezik az ideális családi mintákkal, éppen ezért kiemelten fontos a kollégium kompenzáló szerepe.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak a későbbi családi közösség kialakításában alapvető szerepe van. Célunk, hogy diákjainkban tudatosítsuk az egymás iránti tiszteletet, a másik iránt érzett felelősséget, a helyes szexuális kultúra és az alapvető erkölcsi értékek kialakítását.

Célok, feladatok

- A tanulóban kialakítani a család szerepének fontosságát
- Segíteni a tanulókat, hogy megismerjék önmagukat, segítséget kapjanak a párválasztás és egymás megismerésének kérdéseire, kialakuljon a párkeresési kultúrájuk, családról alkotott képük.
- Konfliktuskezelő készség fejlesztése

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam:

- A tanulóknak megfelelő önismeretük, énképük legyen, képesek legyenek a saját véleményük kialakítására
- Képesek legyenek az érdekeik felismerésére és azok érvényesítésére, egymás elfogadására, illetve ismerjék a konfliktuskezelés formáit,
- Legyenek képesek a szeretet adására és elfogadására, ismerjék meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

- Legyen igényük a kiegyensúlyozott, boldog családi életre, és tudatos családtervezésre
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	1	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
A család szerepe	Kiscsoportos foglalkozások évfolyamonként különböző témakörökben, lehetőség szerint meghívott előadóval				
Együttműködés és felelősségvállalás	Férfi és női szerepek, szexuális felvilágosítás, fogamzásgátlási módszerek (9-14.)				
Családtervezés	Párválasztás, együttműködés és felelősségvállalás a családban (10.)				
Konfliktusok a családban	Párválasztás, a család feladatai, munkamegosztás a családon belül (11-12.) Családtervezés, a férfi és nő kapcsolata (13-14.)				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Pípr-írószer

7. Testi és lelki egészségre nevelés

A 21. század megváltozott körülményeiben kiemelten fontos a tanulók testi és lelki egészségének alapjainak a kialakítása. A testi egészség érdekében a kollégiumban rendszeres és sokszínű sportfoglalkozások kerülnek megrendezésre. Emellett rendszeresen megrendezzük a Mámor Napokat is, ahol a tanulók a különböző szenvedélybetegségekről szerezhettek információkat a kollégium segítőinek, valamint meghívott szakemberek jóvoltából.

A lelki egészség megőrzése érdekében a kollégisták rendszeresen vehetnek részt relaxációs foglalkozáson, ahol elsajátíthatják a lazítás, stressz-oldás, koncentráció különböző technikáit.

A kollégiumi csoporton belüli, illetve a nagyobb programok célja, hogy felkészítse a kollégistákat a testileg és lelkileg egészséges életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére, illetve segítsen az egészségkárosító szokások megelőzésében.

Célok, feladatok

- Egészséges életritmus és életvitel kialakítása.
- Egészségkárosító szokások következményeinek tudatosítása a tanulóknban.
- A rendszeres testmozgás szeretetének kialakítása.
- A tanuló ismerje az egészséges táplálkozás alapelveit

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

- A tanuló legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre és egészségre kifejtett pozitív jelentőségével

- Ismerje fel az egészségét fenyegető tényezőket, ismerje ezek megelőzésének módját
- Alakuljon ki a mozgás szeretete, valamint az igény az egészséges táplálkozásra
- A tanuló képes legyen arra, hogy lelki problémáit felismerje, és azok megoldásához segítséget kérjen
- Képes legyen szabadideje aktív, konstruktív eltöltésére
- Ismerjen különböző rekreációs, relaxációs, stressz-oldási technikákat.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	3	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Egészséges életmód és életvitel A sport szerepe Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	<p>Kollégiumi csoporton belül feldolgozandó tartalmak: Az egyéni és a kollégiumi közösségi életritmushoz igazodó napirend kialakítása és a szabadidő aktív eltöltésének lehetőségei. Egészséges életmód, káros szenvedélyek.</p> <p>Önismereti kérdőívek kitöltése.</p> <p>Sportnapok</p> <p>Mámor Napok rendezvénysorozat</p>				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer
- Uszoda bérlet a tanulók számára

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A társadalomban kiemelten fontos szerepe van az egymás iránt érzett felelősségvállalásnak. Ez különösen igaz intézményünkre. Mivel a tanulói összetétel nagyon heterogén, és a kollégiumban nagy számban vannak jelen hátrányos helyzetű tanulók (sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott, mozgáskorlátozott, látássérült fiatalok), elengedhetetlen, hogy az egymással szemben tanúsított tolerancia, szolidaritás, empátia kialakuljon.

A kollégium diákjai nem csupán az intézmény falain belül, hanem azon túl is kifejezik felelősségvállalásukat: A 2010-es vörösiszap-katasztrófa károsultjainak saját kezdeményezéséből indítottak gyűjtést, valamint évek óta a tanulók nagy része rendszeresen felajánlja a Mikulás-napi ajándékcsomagját valamilyen segítő szervezet számára.

Fontosnak tartjuk, hogy a tanulók képesek legyenek a segítségnyújtásra és az egymás iránti érzékenységre, éppen ezért évek óta működtet kortárssegítő csoportot, mint a segítő magatartás érdekében szervezett diákkört.

A kortárssegítő csoport jellege, működése és célja az elmúlt években, a kollégiumban élő fiatalok igényeire reagálva alakult. A csoportot inkább azok a fiatalok veszik igénybe, akiknek életvezetésében szükséges, hogy heti rendszerességgel részt vehessenek egy olyan csoportos foglalkozáson, amely segítheti őket a problémáikkal való szembesülésben, azok feldolgozásában, megoldási lehetőségek keresésében. Ahol támogató közegre lelhetnek lakócsoporton kívül is, és az intézményi hierarchiától független, nevelőtanárral, vezetőikkel nem terhelt légkörben oszthatják meg kortársaikkal gondolataikat. Ilyen értelemben ez tulajdonképpen egy - a kollégium szociálpedagógusa által - moderált kortárs önsegítő csoport.

A kortárssegítés így indirekt formában valósul meg az intézményben, hiszen a csoport tagjai tanulságokat vonhatnak le egymás történeteiből, és a kortárssegítő csoportból kilépve baráti körükbe viszik annak szemléletmódját, miszerint: ha problémájuk van, arról beszélgessenek egymással, támogassák egymást, keressék a megoldásokat.

A jövőben úgy tervezzük, hogy a tematikus hónap keretein belül minden évben egy kiemelt, hátrányos helyzetű csoport megismertetésére törekszünk egy kollégiumi szintű program keretében.

Célok, feladatok

- A hátrányos helyzet fogalmának és típusainak megismertetése a tanulókkal
- Az önmagunkért és másokért érzett felelősség megszilárdítása.
- Tolerancia, empátia fejlesztése
- Igény kialakítása arra, hogy a tanuló tenni akarjon szűkebb és tágabb környezete megsegítéséért.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a hátrányos helyzetű egyének, csoportok iránt.
- A tanuló képes együttműködni társaival, tiszteletben tartva egyéni sajátosságait.
- Motiváció kialakítása az önkéntes feladatvállalásra.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Társadalmi felelősségvállalás, szolidaritás Önkéntes feladatvállalás másokért Összetartás, együttérzés	<p>Kollégiumi csoportokon belüli foglalkozások szervezése az alábbi tartalmakról:</p> <p>A hátrányos helyzet fogalma, típusai, annak megbeszélése, mit jelent fogyatékkal élni. Az együttműködés, egymásra figyelés fontossága.</p> <p>Előadás egy kiemelt témáról, meghívott előadóval.</p> <p>A kollégium szűkebb és tágabb környezetének szépítése.</p> <p>Filmvetítés.</p> <p>Kortárssegítő csoport rendszeres működése.</p>				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer, dekorációs kellékek

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának. A kollégiumi diákoknak meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Fel kell készülniük a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

A kollégiumi szervezésű kirándulások alkalmat adnak a természeti értékek megismerésére és megbecsülésére. Intézményünk természetvédelmi szemléletformáló tevékenységét jelentősen bővítheti az, ha a gyakorlatban is tevékenykednek a tanulók, ezért a tavasz kezdetén egy gyógynövényes kiskertet szeretnénk létrehozni a kollégium udvarán. Fontosnak tartjuk, hogy ismeretterjesztő előadásokat, filmvetítéseket, beszélgetéseket, szakvezetett túrákat szervezzünk diákjaink számára.

Célunk, hogy kollégiumunk az elsők között alakítsa ki a szelektív hulladékgyűjtés rendszerét, eleget téve az uniós előírásoknak is, a pet-palackok gyűjtése több éve működik, ehhez palackprés is a rendelkezésünkre áll. Fontosnak tartjuk a szelektáláson belül az organikus hulladékok külön gyűjtését, ennek elindítását a kollégiumban. Továbbá fontosnak tartjuk, hogy diákjaink jobban odafigyeljenek környezetükre mindennapjaikban is, ezért a nevelőtanári órákon hangsúlyt kapnak azok az apróságnak tűnő, de annál jelentősebb gondolatok, melyekkel ők maguk is hozzájárulhatnak a környezet megóvásához. (pl. vásároljunk tudatosabban, a kevesebb több alapon, lehetőleg lebomló anyagokkal csomagolva, energiatakarékos égők használata, vízpazarlás megszüntetése, csöpögő csapok elzárása, kevesebb szintetikus kozmetikum használata, a fenntarthatóság jegyében éljük a mindennapjainkat, és erre figyelmeztessünk másokat is stb).

Ha ebben a szellemben nőnek fel a kollégiumban a diákok, akkor környezettudatos felnőttként sokat tehetnek a jövőnkért.

Ezek jegyében szeretnénk az intézmény villamosenergia-felhasználását mérsékelni, ezért energiatakarékos-izzókat használunk, a mellékhelyiségekben mozgásérzékelővel ellátott világítási rendszert építettünk ki, és a tavalyi tanévtől a folyosókon csak minden második neon világít, így is elég világos van, és kevesebb áramot használunk. Valamint este 23 óra után központi villanyoltás van reggelig, ezzel is jelentősen mérsékeljük a villamosenergia-fogyasztást, és biztosítjuk a megfelelő pihenést.

A tanulók kulturált környezet iránti igényének alakításában a kollégiumi növények gondozása is szerepet kap. A közös helyiségekben és a folyosókon igen sok növény van, ezeket a diákok ápolják a növénybarát szakkör keretein belül. Tanulóink egy része környezetvédelmi szakmai előképzésben vesz részt az iskolában.

Célok, feladatok

- Felkészítés a fenntartható fejlődés fontosságának felismerésére, a környezettel kapcsolatos harmonikus életvezetésre
- Képesség kialakítása a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák lehetőség szerinti megoldására
- Ösztönözni kell a diákokat a környezet védelmére, utasítsák el mindazt, ami környezetük állapotát rontja
- Egyértelművé kell tenni, hogy a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja életünk kilátásait, minőségét
- Váljék a tanulók erkölcsi alapelvévé a természet és az emberi környezet tisztelete

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- A tanuló igényelje az esztétikus környezetet, és aktívan vegyen részt szűkebb és tágabb környezete megszépítésében.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
A természet és az emberi környezet	Beszélgetés a kollégiumi csoporttal szűkebb és tágabb környezetükről, személyes tapasztalatok megvitatásával. Kézműves foglalkozás: hulladék újrahasznosítása, ajándéktárgyak készítése. Filmvetítés az ipari termelés következményeiről. Üzemlátogatás (vízmű, szennyvíztisztító). Kirándulás egy környéki tájvédelmi körzetben.				
Természeti erőforrások védelme					
Ipari termelés					
Fenntartható fejlődés					
	Felelősség a környezetért-vita				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer

10. Pályaorientáció

Diákjaink középiskolai tanulóként kerülnek intézményünkbe. Egy részük sajátos nevelési igényű, ezért irányítottan került jelenlegi iskolájába. Az ő esetükben gyakran találkozunk a tanulásra, szakmára való motiválatlansággal. Iskola vagy szakmaváltás a tanulók 5-10 százalékánál tapasztalható. Egyik jellemző pályaorientációs területünk tehát, hogy ezekre a kényszerpályákra fény derüljön, és a tanulók a segítségünkkel megfelelő középiskolába, képzésbe kerüljenek, majd érettségi vizsgát tegyenek, vagy szakképzettséget szerezzenek.

A pályaorientáció másik területe, hogy a jó képességű tanulók eljussanak a továbbtanulás igényéig, és jó eséllyel jelentkezzenek felsőoktatási intézménybe. A munkaerőpiacon való megjelenésre, munkavállalásra igény szerint tréning formában történhet a felkészítés. Fontos tartalmi elemei közé tartozik azon képességek fejlesztése a hétköznapiak során is, amelyek nélkül a fiatal nem tud helytállni majdani munkahelyén. Ilyenek:

- pontosság;
- kitartás;
- érdeklődés;
- együttműködés;
- megfelelő testi, mentális állapot.

A témakörök feldolgozása egyrészt a csoportvezető nevelőtanár feladata, a napindító foglalkozások keretében, munkáját a kollégium segítő személyzetének megjelenése segítheti.

Kollégiumi szintű nagy projektprogramunk az a szakmabemutató, mely során a különböző tanult szakmákat mutatják be egymásnak kollégiumunk tanulói. Kollégiumi szintű programunk továbbá minden évben a felsőoktatási felvételi tájékoztató. A felsőbb évesek számára álláskereső tréningeket tartunk.

Célok, feladatok:

- Segíteni a tanulót abban, hogy képes legyen érdeklődésének és képességeinek megfelelő szakmát választani
- A tanuló megismertetése a munkavállaláshoz szükséges dokumentumokkal (önéletrajz, motivációs levél)
- Jó képességű tanulók eljuttatása a továbbtanulásig

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Képes legyen elkészíteni a munkavállaláshoz szükséges dokumentumokat.
- Képes legyen megérteni a munkahelyi feladatokat, elvárásokat.
- Ismerje az álláskeresés különböző technikáit.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Tevékenységek, szakmák jellemzői	Kollégiumi csoporton belül feldolgozandó tartalmak: Szakmák bemutatása, a hozzájuk szükséges képességek. Önismereti teszt felvétele.				
Különféle életpályák bemutatása	Pályaválasztási dokumentumok bemutatása. Álláskeresés technikái (bemutakozás, interjú, pályázat stb.)				
A munka világa és jellemzői	Szakmabemutató rendezvény a kollégium diákjainak szereplésével.				
Továbbtanulási lehetőségek	Felvételi tájékoztató meghívott előadóval				

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A gazdasági alapismeretek az előző tanévekben a Felnőttek világa című témakör részeként szerepelt. Az önálló témává való előlépése is jelzi, hogy a diákok szempontjából komoly ismeretszerzésre van szükség. Ezekről a témákról eddig a diákok keveset hallottak az iskolában is, egyik tantárgyba sem illeszkedik, csupán érinteni lehet, ha nem közgazdasági középiskoláról van szó. Viszont kollégiumunk középiskolás diákjai közül szinte senki sem jár közgazdasági szakközépiskolába. Ezért nagyon fontos témáról beszélünk.

„Magyarországon a pénzügyi kultúra gyerekcipőben jár” – halljuk gyakran a kijelentést. A XXI. században a bankok, elektronikus pénzintézetek korát éljük. A diákoknak meg kell ismerni a működésüket, és főleg a veszélyeiket, hiszen az ismeretek hiánya az életükre negatív hosszú távú hatással lehet.

Nem kell mély közgazdasági fogalmakra gondolni, csak arra, ami a hétköznapijainkat meghatározza: családi költségvetés, bankszámla, bankkártya, (utas)biztosítás, hitel, hitelkártya, áruhitel, jelzáloghitel, devizahitel, megtakarítás, bankbetét, állampapír, befektetési alap, árfolyam, tőzsde...

Diákjaink nagy része hátrányos helyzetű, családjukban folyamatosak az anyagi gondok, ez is kiemelten fontossá teszi ismereteik bővítését. Sokan végeznek diákmunkát, és az ebből származó bevételeik is gyakran kifolynak a kezükből a nem megfelelő tervezés miatt.

Pedig a globális és hazai pénzügyi rendszerek fenntarthatósága az eddiginél nagyobb hangsúlyt fektet az egyének öngondoskodására, mint a diákok szüleinek, nagyszüleinek korában. A megtakarítások fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni ezen a téren.

Célok, feladatok

- A helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismertetése a diákokkal
- A tanulók megismertetése az alapvető banki műveletekkel.
- A vállalkozás lényegének ismertetése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- A tanuló ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	2	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
A gazdaság működésének alapjai	<p>Látogatás a Magyar Nemzeti Bank Látogatóközpontjában - megtakarítások és hitelek irányított előadás a felsőbb évfolyamokon.</p> <p>Internetes, interaktív foglalkozás kollégiumi csoportok részére: online bankolás, kalkulátorok. Az okostelefonok lehetőségeinek ismertetése.</p> <p>Csoportos foglalkozás keretében különböző családmodellek pénzügyi terveinek összeállítása, az elkészült tervek bemutatása a többi csoportnak.</p> <p>Vállalkozási ismeretek: filmvetítés, külső szakértő meghívása.</p>				
A családi gazdálkodás					
Munka, fogyasztás, gazdálkodás					
Pénzkezelési technikák					
Vállalkozás és kockázat					

Várható költségek, dologi kiadások:

- Papír-írószer

12. Médiatudatosságra nevelés

A mai információ alapú társadalmunkban elengedhetetlen a médiatudatosság tanítása és fejlesztése. Az élet minden területét átszövi kapcsolatunk a különféle médiumokkal, így fontos feladat a médiumok nyelvének megismertetése és a közöttük lévő átjárhatóság feltérképezése. A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából igen fontos a médiatudatosságra való nevelés, hiszen ez gyakran kimarad az iskolai oktatásból.

A médiatudatosságra való nevelés kitűnő lehetőséget nyújt a kommunikációs kultúra elsajátítására, valamint a kritikai gondolkodás kialakítására és fejlesztésére. A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát.

Célok, feladatok

- Médiumok megismertetése.
- A hagyományos, tradicionális nyelvezet mellett a mai kor kívánalmainak eleget téve a modern média nyelvezetének bemutatása illetve e kettő sajátos ötvözetének vizsgálata.
- Kritikai látásmód kialakítása és fejlesztése
- A tanulók képessé tétele arra, hogy kiszűrjék a hiteles információkat.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki a tanulóban kritikai érzék a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció felelős és hatékony felhasználására.

- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, függőséggel kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13-14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
Média társadalmi szerepe Reklám A médiatartalmak és a valóság összefüggése Internethasználat Számítógép, internetfüggőség, egyéb veszélyek	<p>Interaktív, kiscsoportos foglalkozás keretein belül:</p> <p>Internethasználat szabályai, internetfüggőség veszélyei, játékfüggés.</p> <p>Információkeresés különböző formáinak gyakorlása. Internetes keresők felhasználása.</p> <p>A reklámok célja és hatása: pozitív és negatív tapasztalatok.</p> <p>A média hatása az önértékelésre.</p>				